Ч. 19 (14.562). Львів, пятниця 29. січня 1937. Oplata pocztowa uiszczona gotówką Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5.00 зол.
Чвертьрічно	15.00 „
Піврічно	30.00 „
Річно	60.00 „

В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Масове виселювання українців з Косівщини.

НЕЧУВАНІ „ПОДВИГИ" КОСІВСЬКОГО СТАРОСТИ.

Негайно по оголошенні закону з 9. липня 1936 р., який довів до основних і далекосяглих змін у розпорядку президента з 23-го грудня 1927 р. про кордони держави, косівський староста К. Фіяля почав масово виселювати тих молодих і свідомих українців (-нок) з косівського повіту, які були йому невигідні, під притокою, що вони небезпечні у прикордонній смузі. Спершу староста виселював тих приватних учительок та учителів, які вчили дітей у священиків або в багатших українських родинах, але самі не походили з косівського повіту. І так староство усунуло п. **Нусю Подиківну**, приватну учительку в о. Глібовицького з Довгополя, студ. **Миколу Матвійчука**, інструктора в о. Березовського в Білоберезці і п. **Світ[illegible]ківну**, доньку гімназійного учителя Р. Ш. з Коломиї, яка вчила діти п. Віндика у Криворівні к. Жабя. Опісля прийшла черга на кооперативних і приватних крамарів: п. **Соболя**, управителя крамниці П.С.К. з Косова, **п. Р. Виноградника**, власника крамниці в Ясеневі Горішнім, людину хору на груди, для якої побут у горах є питанням життя, та його свояка **Петра Михайловича**, гімн. абсольвента з Городенки, якого вислав п. Виноградник, щоб вів крамницю. Така сама доля стрінула одного студента богословії зі Станиславова, який приїхав до Бер[illegible]кова до о. Тимощука лікуватися, бо сам недужає на грудну недугу. Вкінці староство почало виселювати тих немилих собі осіб, які постійно мешкають у косівському повіті, де мають свої господарства і родину або мешкають у батьків. Така несподіванка стрінула п. **Кри[illegible]вського** з Жабя, де він був головою „Лугу". Єдиною його провиною було мабуть те, що він критикував поведінку колишнього радикального посла, а теперішнього війта Петра Шекерика-Доникова, який — як загально відомо — помагає польонізувати гуцулів. В останніх днях така сама доля стрінула п. **Марію Наконечну**, доньку о. Наконечного, пароха Ферескулі, якої єдиною провиною було хіба те, що вона скінчила курс господинських інструкторок „Сільського Господаря" у Львові і вернулась до батьків, щоб працювати в Косівщині. Вона дістала 20. січня ц. р. наказ зі староства, щоб негайно до 5-ох днів покинула родинний дім батьків, бо у протилежному випадку виселять її силоміць. Текст цього наказу такий:

Starosta powiatowy kosowski. Nr. BB. 6/37. Kosów, dnia 16. stycznia 1937. Do Pani Marji Nakonecznej, córki ks. Nakonecznego w Fereskuli. — Wobec stwierdzenia, że osiedliła się Pani w Fereskuli, a więc miejscowości położonej w strefie nadgranicznej, bez uprzedniego uzyskania przewidzianego art. 6. rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 20/VII 1920 Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 426 zezwolenia na prawo przebywania w tej strefie, wzywam Panią, ażeby w nieprzekraczalnym terminie do dnia 25 stycznia 1937, opuściła strefę nadgraniczną powiatu kosowskiego pod rygorem pociągnięcia do odpowiedzialności karnej i przymusowego wydalenia. — Od tej decyzji wolno Pani wnieść odwołanie do Urzędu Wojewódzkiego w Stanisławowie, które podać należy przez tut. Starostwo w terminie 14-to dniowym licząc od dnia następującego po doręczeniu. Równocześnie orzekam na zasadzie art. 87 rozpodządzenia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 marca 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 34 o postępowaniu administracyjnem, że wniesione ewentualnie odwołanie niema mocy wstrzymującej wykonania niniejszej decyzji, a to ze względu na interes publiczny. — Starosta powiatowy: (K. Fiala).

Слід додати, що п-у **Подиківну** поліція примусово відставила до Косова лише тому, що не приїхав гуцул, який мав її відвезти зі села, бо спізнився. Крім того в Косові примкнули її ще на один день до арешту.

Одночасно косівське староство забороняє заснувати кружки „Сільського Господаря" у Ферескулі і в Довгополі та відтягається від затвердження статутів т-ва „Сокіл" у Ферескулі. Зате насаджується масово по наших селах польські крамниці під фірмою „кулек рольнічих" та молочарні, що ведуть сухітниче життя і розтративши більші субвенції соромно провалюються. Тепер на рятунок до польської крамниці і молочарні у Гринявій, найбільшім селі над румунським кордоном, староство вислало нашого таки землячка, інж. Кураха, колишнього стовпа радикальної партії, який на спілку з Шекериком-Дониковим польонізував Жабє, а тепер сповняє таку саму польонізаторську ролю у Гринявій. Вкінці слід згадати, що ніякі інтервенції в старости Фіялі у справі виселених осіб не помагають. Навпаки. Ті, що інтервенюють, мусять ще вислухувати погроз загонистого старости, який до одного зі священників висловився ось так: „Вашим обовязком дбати про виконування 10-ох заповідей і не мішатися до політики"(?). Єдині, на його думку, порядні люди — це „каменярі".

Англійські лейбуристи осудили „людовий фронт.

Екзекутива „партії праці" виключила великою більшістю голосів групу, що належала до партії під назвою „соціялістичної ліґи" за те, що вона утворила т. зв. „спільний людовий фронт" з „незалежною партією праці" та з комуністами.

Не значить це, щоб у нутрі „партії праці" повстав розлом, бо „соціялістична ліґа" не має ніякого впливу; вона складається з двох-трьох тисяч інтеліґентів і має лише одного посла.

Тепер „людовий фронт" має у парляменті всього 6 послів: 4 з „незалежної партії праці", одного комуніста й одного члена „соціялістичної ліґи".

Яких кольоній домагається Німеччина?

Як подає берлінський кореспондент паризької „Енформасіон", на недавньому засіданні німецький уряд широко обговорював кольоніяльні претенсії Німеччини, що їх має видвигнути Гітлер у промові в суботу. З огляду на це сподіються, що амб. фон Рібентроп залишиться ще в Берліні, бо його уважають знавцем кольоніяльних справ і кандидатом на майбутнього німецького міністра кольоній.

Німеччина правдоподібно хотілаб дістати сфери інтересів у африканських або індійських кольоніях Портуґалії. Здається, що меморіял французького уряду, який недавно дістав мін. фон Нойрат, передбачує велику участь Німеччини в експльоатації африканських багацтв.

Суботнє засідання Райхстагу

матиме в програмі 4 точки: 1. і 2. будуть присвячені формальним справам і виборові президії, 3. — це будуть нові повновласти для уряду, 4. — заява Гітлера.

КУЛЬТ КРУТ.

Львів, 28. січня 1937.

З усіх численних і цікавих дат з історії української визвольної війни й революції 1917/21. рр. — дата бою під Крутами належить до тих, що ввійшли в традицію щорічних поминок. Бій під Крутами став подією, яку щорічно прилюдними академіями святкує наша молодь, вбачаючи саме в отій події клясичний зразок геройського молодечого пориву, гідного і вартного наслідування. І справді: треба схиляти голови перед патріотичним захопленням тих кількох сот київських українських студентів і ґімназистів, які без військового вишколу (більша частина вперше в своєму житті тримала у руках рушницю і не вміла нею як слід орудувати), залишені самі собі, покинені своїми командирами, майже буквально голіруч пішли назустріч регулярній армії ворога і поклали молоді голови, що мали ворогові загородити дорогу до Києва. Траґедія бою під Крутами полягає ще в тому, що вигинув тоді квіт молодої підростаючої інтеліґенції, коли у самому Києві були десятки тисяч мужчин, що добре знали воєнне ремесло й ані пальцем не рушили в обороні загроженої батьківщини, і коли взагалі у краю були сотні тисяч вояків, що або самочинно „здемобілізувались", або проголошували „невтральність": невтральність супроти справи власної волі. Траґедія Крут полягає врешті в тому, що тамошня жертва крови на ніщо не пригодилася: ані хід тодішніх подій не змінився, ані навіть психіка народу під впливом тієї жертви не змінилась. І хоч українська еліта відразу оцінила геройство поляглих, хоч 19. березня 1918. р. з великими почестями перевезли тіла поляглих і розстріляних зпід Крут до Києва і склали у спільній могилі на Аскольдовому цвинтарі, хоч Михайло Грушевський пригадав над тією могилою, що „dulce et decorum est pro patria mori", проте до самого кінця збройної боротьби за Українську Народню Республику мало, страшенне мало було тих, що трималися тієї максими. До самого кінця величезна більшість народу трималася радше засади „невтральности", злорадно або байдуже приглядаючись, як невеличка українська армія кервавиться у нерівній боротьбі і як горстка інтеліґенції вперто тримається самостійницького прапору, віруючи в його остаточну перемогу.

І тому бій під Крутами не викликує радісних почувань, що ось і українці мають своїх термопільців. Бій під Крутами радше пригнічує своїм траґізмом, пригнічує рефлексіями, що зринають у звязку з цілим тлом крутянської драми. А проте дуже можливо, що такі сумні рефлексії зринають тільки у думках і душах старшої і т. зв. „середньої" ґенерації, яка була безпосереднім співучасником подій зперед 20-ти літ, зокрема у тих, що перебували тоді в осередку воєнно-революційних подій, що жили у Києві і бачили власними очима всю тодішню і велич і траґедію українських державницьких починів. Мабуть не минемось з правдою, коли будемо твердити, що нинішня молодь не підходить до бою під Крутами з лянсетом історика, який згори скептично ставиться до всіх подій, що не заслуговують на назву „історичних" в науковому розумінні того слова.

себто таких, що не впливали на хід, на зміну, історичних подій і належать тільки до категорії епізодів. Нинішня молодь має інші критерії, і мірки „доцільности“ не застосовує там, де для старшого покоління ця мірка єдино рішальна. І до бою під Крутами молодь підходить тільки й виключно з погляду їх значіння для **культу геройської традиції** та взагалі для культу **геройських поривів.** І не можна до молоді мати за це претенсій. Не можемо докоряти молоді, що творить легенди. Навпаки, легенда Крут, як збройного геройського пориву в обороні Києва перед московським наїздником — така легенда може бути тільки високопозитивним елементом у ділі патріотичного державно-творчого виховання української молоді.

Можемо pro domo sua висловити жаль, що чомусь так дивно складається, що предметом культу стають **виключно** історичні події, в яких **ми програвали**, в яких нас били. Цікава річ: коли мистець збирався зафіксувати таку геройську постать з доби давньої Гетьманщини, як Богун, то вибрав той момент, коли він — утікав зпід Берестечка, пробиваючись крізь ворога та просмикуючись поліськими болотами. Тепер маємо популяризацію Крут і Базару, обох подій, що сплинули українською кровю, закріплюючи тодішню перемогу ворога. Зате не святкують у нас чомусь то здобуття Києва ані битви під Мотовилівкою, ані роковин чортківського наступу. Навіть дні 1-го листопада і 22. січня не находять серед молоді такої популярности і проявів такого культу, як на це заслуговувалиб. Це безперечно є характеристичним явищем для української психіки, що все ще не може видобутись з пут гону до мучеництва для мучеництва, з підсвідомого сентименту до терпіння, самокрівавлення, катастроф...

Але це уваги мимоходом. Сутньою річю є те, що культ геройської традиції найшов собі у даті бою під Крутами сильну опору і що той культ це така цінність, яку всі ми, без огляду на якінебудь застереження і рефлексії, мусимо підтримати. Коли роковини Крут є святом молоді, то у цьому святі бере — щиро й сердечно участь все українське громадянство.

•

Студентський комунікат.

Комітет Українських Студентських Організацій пригадує загалові українського студентства, що день 29. січня як роковини геройської битви під Крутами Студентського Куреня з большевиками — це день загальностудентської голодівки. Гроші заощаджені в цей день призначені для найбідніших. Взиваємо українських студентів зложити їх на руки Виділів своїх станових товариств.

Перед зміною політичного курсу в Австрії?

(ВІД ПРИНАГІДНОГО ДОПИСУВАЧА).

Відень, 27. I. 1937.

Небавком минають три роки від знищення соц.-дем. партії та $2^1/_2$ р. від розвязання нац.-соц. організацій в Австрії. Червоний переворот у лютім 1934. р. був здушений канцлером Дольфусом, а нац.-соціялістичний у липні тогож самого року по смерти Дольфуса новим канцлером Шушнігом. Саме від того часу править він „авторитативно“, яким то скромним висловом заступають слово „по-диктаторськи“. Отже править Шушніг без парляменту та без політичних партій. Правда, на місце першого прийшла „союзна рада“ з іменованих членів та на місце останніх т. зв. „Фатерлендіше Фронт“. Цю організацію покликано до життя з тою метою, щоб вона була центром політичних змагань усього австрійського населення, що хоче бачити Австрію незалежною.

Загальна опінія така, що **3 чи $2^1/_2$ року повинноб вистачити до консолідації якогонебудь уряду,** особливо, коли він не мусить числитися з ніякою опозицією чи критикою. Але чи дійсно теперішні відносини в Австрії можна уважати сконсолідованими?

Шушніг знайшовся в тому часі кілька разів і щодо закордонної політики і щодо внутрішніх відносин у дуже кориснім положенні. Домашні противенства можна було злагіднити до мінімуму, зискавши собі вчас симпатії поміркованої частини робітництва зараз тоді, коли вона стояла розчарована безсовісною поведінкою жидівських проводирів соц.-дем. партії перед, підчас та по лютневім повстанні. Та й нац. опозиція проти (в суті речі християнсько-суспільна) курсу Шушніга ніколи не була ані така одностайна, ані така дуже доцільна.

А на арені міжнародньої політики перед Шушнігом лежала можливість виторгувати для своєї держави важні користи, коли для кування оси Рим—Берлін Мусолінієм та Гітлером неминуче **треба було Австрії, як осередннього куска.** Та крім того саме Австрія, як німецька і католицька держава, могла взяти на себе **ролю посередника** між національним рухом та випробованою організацією римської церкви, співпраця яких булаб така потрібна у майбутній неминучій боротьбі цивілізованого світу проти большевизму. Це тим більше, що саме на цім полі нехтувала та нехтує теперішня Німеччина поміч церковного Риму.

На жаль, ніде не вдалось Шушнігові здобути чи хочби тільки розпізнати свою користь. Запрягаючись відразу сліпо до воза завзятих католиків та ще й прихильників Габсбургів, він **завжди був обєктом, а не субєктом на політичній арені Европи.** Не він пропонував, тільки йому приказали з Риму угоду з дня 11. VII. 1936. р. з Німеччиною. Взявши німецько-національних міністрів до свого кабінету, не він зробив національній опозиції ласку, тільки неохоче та нерадо сповняв прийнятий на себе обовязок. Тому й не диво, що саме від нового року дається відчути свіжий **приріст політичної активности саме національних, докладніше кажучи: симпатизуючих із національним соціялізмом елементів в Австр.і.** У Стирії під проводом міністра Гляйзе Горстенав утворився „Остмеркішер Фольксферайн“ з ціллю плекати „німецький народній дух“. У Гор. Австрії, теж під проводом другого „національного“ міністра, Найштедтера Штірмера, створено „Союз бувших членів гаймверів“. Хоч статути обох організацій обмежують їхню діяльність до чисто культурної чи харитативної ділянки, то ніхто не сумнівається, що в дійсности ними сильно загрожений, як уже не зломлений, дотеперішній монополь „Фатерлендіше Фронт“, як одинокого політичного фактора Австрії. Ніхто також не сумнівається, що це не сталося з волі канцлера Шушніга, а проте прийшло дуже йому не до вподоби.

Не дивно також нікому, що Шушніг на такий розвій справи **мусів погодитися.** Всі його зусилля позискати собі як вже не маси, то принайменше поверховну публичну опінію, скінчилися нічим. Робітництво, передше чисто соціяльно-демократичне, перейшло у великій частині в табор тайно працюючих комуністів. Навіть льояльна до держави частина його почулася опущеною, бо на місце старих випробованих робітничих профсоюзів прийшли нові організації під проводом політичних ренегатів, вислужених офіцерів та безробітної досі інтелігенції, що про потреби та бажання робітництва не мають найменшого поняття. Переведені недавно по фабриках та установах вибори до рад тих підприємств були пустою формальністю. Вийшли з них по найбільшій частині старі червоні робітничі ради, що навіть на око не дуже то стараються виглядати „фатерлєндіш“. **А молодь та інтелігенція,** що особливо на провінції стояли та стоять **у більшости в національному таборі,** теж сильно невдоволені Шушнігом. Головно тому, що він під впливом клерикальних та монархістичних кол роздаровував посади, уряди та інтереси між людей, протеґованих церквою, чи католицьким союзом академиків, чи Бог зна яким з його менш або більш особистих приятелів. До розвязання пекучих господарських питань, особливо до зменшення зростаючого безробіття, не робиться вла

СТ. СІРОПОЛКО 3

ВОЛОДИМИР ЛЕСЕВИЧ.

(З нагоди 100-ліття з дня народження).

В тяжкому та пригніченому настрою розлучався Лесевич з життям: помер він 26. листопада 1905. р. в Києві, де й поховано його на Аскольдовому цвинтарі без ніяких промов. Редакція „Київської Старини“ поклала вінок на могилу В. Лесевича з написом „Незабутньому учителю правди й волі“, а українці-демократи — з написом — „Щирому борцеві за волю українського народу“.

•

Не стану розглядати тут всієї літературної спадщини В. Лесевича, який у своїх творах торкався тем з ріжних галузів науки, літератури та мистецтва.

Найбільшу продукцію виявив він на полі фільософії, де він був великим знавцем тогочасних напрямків західньо-европейської фільософії. Як фільософ, Лесевич найбільше причинився до пропаґанди в Росії ідей основника позитивізму Огюста Конта та перший зрозумів необхідність глибокої критики контівського позитивізму під гаслом звороту від Конта до Канта. За висловом противника В. Лесевича у фільософії російського фільософа Володимира Соловйова, „цей хронольоґічний регрес був, безперечно, значним прогресом фільософічного розуміння“. У своїх „Письмах о научной философіи“ Лесевич сам вказав, що він не є творцем якоїсь фільософічної системи, а ставить своїм завданням знайомити читача з успіхами фільософії, що ґрунтується на науці, без заздалегідь прийнятих симпатій і антипатій. В ролі популяризатора Лесевич був незамінний: проникливий критик і прекрасний стиліст, — що вмів увести читача в найновіші течії в західньо-европейській фільософії.

З фільософічних праць В. Лесевича особливою популярністю серед російської та української молоді користувалися „Опыт критическаго изслѣдованія основоначал позитивной философіи“, „Что такое научная философія“ та „Письма о научной философіи“ (всі ці праці увійшли до 1-го та 2-го тому „Собранія сочиненій В. Лесевича“, Москва, 1915 г.). Додам, що в 2-му томі „Собранія сочиненій“ вміщено статтю без заголовку, де автор подав короткий переказ про фільософію XIX с., фільософічні погляди О. Конта та дальших фільософів до Ріхарда Авенаріуса включно. В примітці до цієї статті редактор висловлює здогад, що В. Лесевич готував цю статтю для перекладу на українську мову; між іншим, всі власні прізвища чужоземних письменників він подав в автентичному їх вигляді.

Чимало статтей присвятив Лесевич літературно-критичним темам, — про Данте, Лесінґа, Даніеля Дефо, про еспанського письменника Ґальдоса, Шевченка, Евгена Гребінку та ін.

Декілька праць присвятив Лесевич фолькльорові та історії релігії, зокрема буддизмові.

Науково-літературна діяльність Лесевича була ріжнородна, але у всіх своїх працях він завше виявляв багату ерудицію, чому сприяла надзвичайна память, і досконале знання багатьох чужих мов, — німецької, французької, англійської, італійської, голяндської та ін. М. Кареєв у своїх спогадах про Лесевича приводить такий епізод. Улітї 1903 р. Лесевич брав участь в міжнародньому соціольоґічному конґресі у Парижі. Після закінчення конґресу був обід на пошану голови конґресу Лестера Уорда. Лесевич виступив там з прекрасною промовою, в якій згадав про Україну, про її мову, літературу і взагалі про національне відродження та вказав на боротьбу Прованса за свою мову. Хтось з присутніх запитав, чи не може хто продеклямувати провансальські вірші. Знавців не знайшлося. Тоді виручив усіх Лесевич, який продеклямував чи не три вірші провансальською мовою на правдиве захоплення самих французів.

Не маючи офіційно наукової кваліфікації, Лесевич не міг зайняти катедри у високій школі, але, і не будучи дипльомованим ученим, Лесевич залишив після себе не в одній ділянці науки помітний слід.

* * *

Нас, українців, не може не цікавити питання про те, чим саме прислужився В. Лесевич українській справі.

Вже раніш була мова про те, що Лесевич заклав до тих часів першу на Україні школу з українською викладовою мовою. В багатьох статтях у часописах „Сын Отечества“, „С.-Петербургскія Вѣдомости“, „Новости“ та ін. доводив він конечність уведення української мови в школах на Україні. Так, нпр. в статті „Данте как мыслитель“ („Знаніе“, 1874, 6 і 7) Лесевич, між іншим, писав: „Марної слави жадають ті, що накидують народові чужу мову, заздрісні вигадки тих, які видумують брехливі теорії для перемоги неправди, легкодухі ті, які перешкоджають народові користуватися благами просвіти“. А у статті „Международный язык культурных сношеній“ („Русская Мысль“, 1903, 2) Лесевич писав: „Основою духовного життя народу мусить залишатися народня мова. Тільки народня мова буде вічним провідником народу — завше і скрізь і в кожному випадку: без неї людина стає безсловесною“.

(Докінчення буде).

ство нічого, як не рахувати тих численних „програмових заяв“, що ними Шушніг тричорити рази на місяць ущасливлює своїх австрійців.

Тому зрозуміле, що публичну опінію населення, без огляду на те, в якому політичному таборі воно стоїть, опановує нині почуття: **„Щось мусить статися“.** Що це саме має бути, при замотаних та закритих кулісами політичних відносинах Австрії ніхто ще не може сказати. Зарееструвати можна тільки нові чутки про недалеку димісію канцлера, або про майбутнє перетворення кабінету Шушніґа та виміну кількох міністрів новими, національно зорієнтованими політиками. З огляду на бажану тревалість політичної оси Рим—Берлін та на живу підземну діяльність австрійських комуністів можливо скоре зміщення австрійського уряду потрібне більш, як коли.

На еспанських фронтах.

Як подає Авас з Мадриду, вчора дійшло до поважніших боїв на двох відтинках фронту. Від кількох днів нац. війська зосереджуються **на відтинку Парло** і вчора перейшли там до наступу. На південному відтинку, коло Аранхуесу, червоні бороняться проти нац. наступів. У середмісті Мадриду впало кілька стрілен важкої артилерії; шкоди невеликі. На відтинку Ґвадікс (пров. Хаен) червоні заняли після завзятих боїв місцевість Кентас і Раєс Деканада; на відтинку Алькандете — місцевости Колядо й Альґвасіль. Після тої операції, в якій згинуло понад 150 убитих, червоні зблизилися безпосередньо до Поркуни. Червоні летуни бомбардували нац. кружляк „Еспаня“ і дещо ушкодили його.

Мін. Вандервельде уступив з бельгійського уряду.

Президія ради бельгійської соціялістичної партії уповноважнила свого лідера, Вандервельде, зложити міністерську теку публичного здоровля. Вандервельде не годився з рештою міністрів у еспанських справах: він противився політиці неінтервенції і виступав проти роздмухування справи убивства барона Борхґраве і був невдоволений, що уряд за лагідно зареаґував на промови Деґреля через італійське радіо. Інші соціялістичні міністри солідаризуються з урядом, тому президія партії їх осудила.

КООПЕРАЦІЯ І ПРИВАТНИКИ.

В 3. ч. „Діла“ з 3. ц. м. появилася стаття „Кому це потрібне“ підписана інж. В. Рижевським як головою та інж. О. Ониськом як секретарем „Групи Промисловців“ при „Союзі Українських Купців“. Стаття звернена проти української кооперації за те, що вона, обстоюючи засаду вільної ініціятиви і вільної конкуренції в розбудові національного господарства, тимсамим буцім-то здержує розвиток українського приватного промислу, отже шкодить нації, а до того всього безпідставно приписує цю свою політику побажанню українських приватних промисловців.

Шановні автори цієї заяви завважують насамперед, що зорганізовані українські приватні промисловці не признають кооперації ніякої світоглядової окремішности. З отсим поглядом не думаємо входити в будьяку дискусію, бо ця справа позитивно вирішена не тільки економічною теорією, але й економічною практикою. Нам байдуже, чи признають це також українські приватні купці та промисловці.

Далі автори статті арґументують свій погляд проти вільної ініціятиви й вільної конкуренції в українському промислі тим, що кооперативні та приватні українські виробничі підприємства ще слабі та „мають трудноші від безкомпромісових чужинців“, яких „сама приявність на нашому національному ринку вистачає, щоб український промисл мусів дбати за якість і ціну своїх виробів“. Залишаючи тимчасом на боці арґумент нашої взаїмної слабини, рішуче відкидаємо думку авторів статті, буцім-то й українська кооперація жалується на „безкомпромісовість“ чужого купецтва й виробництва на нашій території та вважає їх вистарчальним реґулятором економічної справедливости на нашім ринку. Українська кооперація **власне завдяки своїй ідеольоґічній та методичній окремішности** іде з наставленням на найкраще заспокоєння потреб покупця (отже загалу) замість на найвищий зиск підприємця — до зовсім інакшої і суспільно вищої економічної мети. При цьому українська кооперація ідеольоґічно разом з коперацією цілого світу та в цій частині свого світогляду також разом зі здоровим европейським приватництвом, радіє, що є ще „трудноші“ внутрішньої конкуренції, освідомлює свій загал членів, щоб умів поборювати несумлінну конкуренцію, здорову-ж конкуренцію вважає хоч і не ідеальним, але все таки конечним ліком на всяку плісень в економічній підприємчивости та протиставиться кожній економічній політиці, яка виеліміновує внутрішню конкуренцію і вводить в економічне життя правні чи фактичні монополі, найбільше небезпечні для самих підприємств і найбільше шкідливі для всіх покупців. А практично ми не тільки витримали конкуренцію чужих купців і промисловців на нашім ринку, але зактивізували пів міліона наших членів для суспільно-економічної співпраці, розбудували при наших кооперативах суспільну агрономію (100 інж.-агр., 12 вет. лікарів, кількасот машинових станиць), поправили ріль. продукцію, поставили [illegible] 250 виробн. підприємств, дали працю 13 [illegible] платних співробітників і коім цього вже придбали 11·5 міліонів зол. на неподільний поміж членів, отже національний, фонд розбудови кооп. економіки і нац. культури.

Лишається за авторами заяви арґумент початкової, отже переходової слабини нашого рідного промислу, яка має оправдати поміж українським кооперативним і приватницьким виробництвом політику під гаслом, як кажуть автори статті: „Ощаджуймо себе“. Стверджуємо, що **українська кооперація з власного почину пішла на цю політику від першого дня, коли в нашім національнім господарстві виринули зорґанізовані кадри українських приватних підприємств,** зокрема виробничих. Вже на VI. кооперативнім зїзді в березні 1929 р. ми приняли окрему ухвалу, щоби всі наші кооперативні банки мали в першу чергу на увазі наших купців і промисловців; ціла наша торговельна кооперація стовідсотково підтримала українських промисловців, принявши до свого товарового бороту передусім усі їх товари, себто забезпечуючи їм такий важний елемент в організації промислу, як збут виробленого товару; — всю нашу кооперативну пропаґанду в промисловій ділянці ми вели й досі ведемо зі стовідсотковою прихильністю для українського приватного виробництва так, що на всіх кооперативних виробничих виставах все є заступлені також українські приватні промислові фірми; — в органі приватних українських купців та промисловців „Торговля і Промисл“ зявлялися статті, підписані провідниками української коопереції, поки там з дрібного приводу не зачали появлятися статті про „кооперативну істерію“; — на внесок директора кооперативної фабрики „Будучність“ у Тернополі д-ра Чумака створено при Центросоюзі, як кооп. фаховій централі, спільну з приватним українським промислом „Промислову Раду“; — коли станиславівський Союз Кооператив зачав виробляти пасту до обуви, хоча вже була паста приватного українського виробництва, Рада Центросоюзу, йдучи за опінією цієї „Промислової Ради“, доручила Союзові в Станиславові заперестати це виробництво і цю свою постанову перевела в життя і т. д. і т. д. Цією цілою своєю добровільною економічною політикою українська кооперація хіба в найбільшім вимірі доказала, що світ українського приватництва не потребує вчити її, що таке національна економічна політика в наших умовинах та що неправдою є, немовби то українська кооперація тільки й думала про те, як знищити українську приватну торговельну і промислову підприємчивість, чи якби їй зашкодити. Навпаки, також у викладі дир. О. Луцького, виголошенім на запрошення „Товариства Українських Кооператорів“ у листопаді м. р., на який покликуються автори статті, попри всі взаїмні світоглядові розбіжности виразно окреслено, що **українська кооперація вважає повстання українських приватних торговельних і промислових підприємств не шкідливим, а природним проявом в українськім національнім господарстві.**

Забуваючи всі оті неоспоримі, всім живим людям відомі факти, автори статті, повної жалю на українську кооперацію, всеж таки вказують 3. січня ц. р. на таку одну подію з 26. вересня 1936 р., яка має всю оцю дійсність перекреслити і доказати, що українська кооперація таки аж такий ворог нації, що треба її, без попереднього взаїмного вияснення, заскаржити на сторінках „Діла“.

Що це за подія?

Дир. Центросоюзу Шепарович скликав 26 вересня 1936 р. конференцію кооперативних і приватницьких промислово-виробничих підприємств, щоби спільно усталити опінію про доцільність чи недоцільність взаїмної конкуренції. Автори статті, як представники зорг. українського приватного промислу, твердять передовсім, що хід дискусії на цій нараді не дав матеріялу до ствердження, яке на її закінчення проголосив дир. Шепарович а саме, що опінія приявних приватних промисловців заявилася тоді за вільною рукою в розбудові рідного промислу, — що це тільки субєктивне враження дир. Шепаровича, безпідставно подане ним до відома черговому зїздові Окружних Союзів і повторене пізніше дир. О. Луцьким при дискусії над викладом проф. Несторовича, ред. приватницького органу „Торговля і Промисл“, у „Товаристві Українських Кооператорів“.

Щож ми на це? Признаємо, що дир. Ш-ич 26. вересня м. р. скликав таку нараду, виясняємо, що на цій нараді були приявні представники 29 промислових фірм з кооперативною меншістю, отже всі приватні українські виробництва у Львові за винятком „Більбосу“ і „Нової Фортуни“, — стверджуємо, що дійсно ця нарада мала тільки усталити опінію, а не зобовязувати кооперацію, бо це противилось би всім кооперативним статутам, — що відбулася жива дискусія на вище подану тему та що при кінці дискусії дир. Шепарович дійсно, але й згідно з правдивим вислідом наради проголосив, що приявні приватні промисловці заявилися „за вільною рукою“ в розбудові рідного промислу. Це проголошено, бо беззастережно інакшої думки був тільки один прив. промисловець. Цю опінію дир. Шепарович **згідно зі зложеною ним на нараді заявою подав до відома зїздові Окружних Союзів 2. жовтня м. р.**

Представники „Групи Промисловців“ п. інж. В. Рижевський і п. інж. Онисько, твердять, що це тільки субєктивне враження дир. Ш-а з ходу наради, а не її дійсна опінія. Однак чому вони в такім випадку промовчують безспірний факт, що **ніхто із присутніх на нараді приватних промисловців ніже словечком не спротивився проголошенню такого висліду наради?** За кого мають автори статті членів своєї групи і нарешті самих себе, бо сам відписаний п. голова „Групи Промисловців“ і підписаний під заявою її секретар були на цій нараді. Щоб не було непорозумінь, стверджуємо, що наприклад приявний на цій нараді сам п. голова групи інж. В. Рижевський висказав дослівно таку опінію: „Нема такої фабрики у нас, яка у 100 відсотках моглаб заспокоїти запотребування українських консументів. Творення нових підприємств є зовсім правильне. Коли якесь підприємство не видержить конкуренції, значить, що воно за слабе, нежиттєздатне і мусить зникнути з поверхні землі. Кожне нове здорове підприємство — це здобуток для нас, який нас зміцнює і допомагає до зменшення безробіття. „Промислова Рада“ повинна тільки лагодити конфлікт поміж поодинокими підприємствами“. Таке сказав підписаний під заявою, яка протестує проти „вільної руки“ в нашім промислі, сам п. голова групи прив. промисловців. На якій підставі це твердимо? На підставі стенографічного протоколу наради, написаного на очах всіх приявних, за який ручимо нашими іменами. А потім усім така заява в „Ділі“!

Неймовірне, але правдиве. Ми навіть уже не дивуємося цьому всьому. Це в нашій дійсності, на жаль, не перший і очевидно тільки малий приклад, як обережно треба читати деякі статті та прислухуватися дечиїм вічним скаргам на буцім-то доктринерське, протинаціональне засліплення української кооперації, чи її проводу.

Та все оце для читачів „Діла“ слова, слова одних і других. Задля того може не завадить звернути увагу на деякі **діла** наших промисловців. Задля того запитуємо шш. авторів заяви: чи це українська кооперація оснувала проти „Елеґанту“ нове виробництво пасти в Станиславові (по зліквідуванні такого виробництва ОСК Станиславів), чи це українська кооперація зорганізувала нову другу фабрику свічок у Львові або фабрику цукорків у [illegible] — чи самі-ж таки наші українські приватні промисловці? Хто поставив проти Центросоюзу фабрику мила в Сокалі, чи не українські приватники? Хто поставив проти зеленого від чотирьох літ львів-

ською кооперативою „Зоря“ виробництва скринь нове таке саме виробництво, відбираючи тимсамим від „Зорі“ її колишніх відборців? Чи не українське приватне виробництво „Дендра“? Хто поставив проти бідної безробітної молоді, обеднаної при виробництвах кооп. „Пласт“ у Львові, порошки „Ароза“? Хто зголошує в конкуренції проти кооперативної „Продукції“ другу фабрику мармеляди, як не наші приватники? І т. д. і т. д. Все це факти, не по 26. жовтня м. р., але куди старші. А проти всіх наших молочарень і Маслосоюзу може також не ставить своїх виробичих варстатів м. Михайлюк з приватними підприємцями? З цих усіх, загально відомих діл виходить ясно, що **побажинням українського приватницького світу є, щоб тільки українська кооперація, яка є таким важним ринком збуту для українських прив. промисловців, не мала вільної руки в розбудові рідного промислу,** бо сам український приватницький світ цю вільну руку і проти інших приватників і проти української кооперації — без ніякого порозуміння з нею — не тільки хоче мати, але вже її має. При цім усім Група Промисловців не вдоволяється, що українська кооперація ні в своїх ні в політичних часописах не нападає за це на них, — навпаки, викликану такими подіями конечність української кооперації мати вже тепер також свою вільну руку група українських приватних промисловців представляє словом і письмом, приватно і публично, як шкідливу для нації діяльність української кооперації. Не маємо звичаю відповідати на такі напасти, однак цим разом винятково відкриваємо малий рубець заслони, щоб також ширший загал міг пізнати правду

Львів, дня 20. січня 1937.

Голова Ради Центросоюзу:
Остап Луцький.
Начальний Директор Центросоюзу:
Юліян Шепарович.

Пятаков і товариші перед судом.

На вчорашньому вечірньому засіданні закінчили переслухувати підсудних. Зізнавали підс. Граше і Пушин, що призналися до вини. Крім того обв. Радек у додаткових зізнаннях оповідав про переговори з представником одної середньоевропейської держави.

Дальше зізнавали обв.: **Князев, Турок, Лівшиц і Ратайчак.** Три перші дезорганізували залізничі транспорти; вони поназивали по імені тих начальників стацій та залізничих урядовців, що брали участь у дезорганізаційній акції, головно у викликуванні катастроф. Як зізнав Князев, на південно-уральській лінії в 1934. р. було 1.500 катастроф, а в 1935. р. — 2.000. Князев зорганізував особисто 15 катастроф, Турок — 40. Підсудні подрібно описують катастрофу військового поїзду під Селядіном у жовтні 1935. р., коли то згинуло 29 красноармейців. На випадок війни між Совітами й Японією мав Князев заразити вагони, призначені для перевозу армії **бактеріями. Князев** признався, що втримував звязки з японською розвідкою.

Лівшиц як начальник північно-кавказької залізниці, саботував виплату належностей робітникам. **Ратайчак,** як начальник головної управи хемічного промислу й заступник предсідника господарської ради — (Пятакова) — признався до шкідництва на користь Німеччини. Він сам викликав чимало катастроф й нещасливих випадків у хемічному промислі.

Нині, закінчаться зізнання підсудних і відбудеться правдоподібно тайна розправа, на якій знавці подадуть опінію. В пятницю слід сподіватися промови прокуратора й оборони, в суботу — боронитисьмуть самі обвинувачені. Присуд проголосять у неділю або в понеділок.

Совітське радіо веде дальше кампанію проти обвинувачених, крім того домагається кари смерти для Рикова і Бухаріна, як провідників правої опозиції.

Праця учительської централі.

ВИЯСНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНОЇ КОТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ.

Високоповажаний Пане Редакторе!

У „Ділі“ в чч. 136. з 20/6, 137. з 21/6, 138. з 23/6 з 1936 року під наголовком „Українське вчительство на розпутті“, в ч. 139. з 24/6 під наг. „З листів до Редакції“ п. Чубатого і відповідей на ці статті Дирекції Товариства В.П.У.В., поміщених у чч. 169. з 30/7, 170. з 31/7, 171. з 1/8 1936 р., як також і на друге письмо п. Чубатого, поміщене у ч. 206. з 13/9 1936 р. під наг. „Ще про ліквідацію Учительської Спілки“ — появилися заміти, звернені проти способу ведення Товариства В.П.У.В.

Щоб ці й інші в нашій пресі пороблені заміти провірити, вибрано на Загальних Зборах Товариства дня 16. червня 1936 Надзвичайну Контрольну Комісію у складі тов.: Котовича Володимира. Коссака Романа і Гірняка Омеляна. Згадана Надзвичайна Контрольна Комісія провірила ці заміти у серпні і грудні ц. р. та просить Вас, щоб Ви зволили ласкаво в інтересі добра Товариства В.П.У.В. у найближчих числах свого щоденника помістити отсе вияснення:

1) Українське вчительство з виїмками працює по своїм силам в українських установах та організаціях, оскілько йому дозволяють службові обставини.

2) Права членів на Загальних Зборах нормує статут Товариства, що його ухвалили товариші в 1932 р. і влада його затвердила.

3) Зміна статуту є тепер в опрацюванні і члени могтимуть відповідно до бажань більшости його уложити.

4) Правна оборона має деякі недотягнення з огляду на її хибну організацію.

5) Допомоги членам були уділювані. Неоголошування наділених допомогами товаришів в „Учительському Слові“ оправдується етичними оглядами, що на бажання членів буде змінене.

6) Вплата членських вкладок річно доходить до 100.000 золотих, з чого 4/10 призначується на фонд посмертних допомог, 2/10 на фонд варстатів праці й інші допомоги, а решту на адміністрацію, правну оборону й видавництва. Товариство за час свого іствування чи пак від 1922 року придбало камениці при вул. Унії Люблинської та при Якова Стшеме, побудувало оселю у Ворохті, а тепер будує лікувальню в Черчі без підвищування місячної членської вкладки.

7) Будова оселі у Ворохті в 1926 р. коштувала 84.410.02 зол. Крім цього видається щорічно на адаптації будинків деякі суми, які покриваються також з членських вкладок. Спосіб ведення оселі дає підставу до невдоволення членів і він буде змінений.

8) Завдяки постановам статуту Дирекція Товариства В.П.У.В. має найбільший вплив на ведення Товариства і під оглядом моральним і під оглядом матеріяльним. Всякі жалі товаришів (-ок) є частинно оправдані. У тому напрямі мусить настати зміна, щоб за вчинки одиниць не відповідала ціла старшина.

9) З причини льокації своїх капіталів в „Учительській Спілці“ Товариство В.П.У.В. стратило з хвилиною ліквідації тої Спілки 71.929.16 зол. Причини упадку „Учительської Спілки“ були такі: зла конюнктура, невідповідний добір та у великій скількости закуплений товар, невмілість її ведення та несолідність кредитовців. Вона лежала також у відповідальних органах Спілки, а не спеціяльно у п. Чубатого як „псевдофаховця“ про що згадує п. Мацюк в „Учительськім Слові“ у статті з жовтня 1931 р. П. Чубатий був пильним і невтомним книговодцем. Справником був п. Андрій Зелений.

10) Білянс у 1935 р. виказав у деяких позиціях мильне його зіставлення, одначе не з вини неправдиво поданих видаткованих сум, тільки мильного кваліфікування деяких видатків до поодиноких позицій.

11) Не кожна Контрольна Комісія зуміла як слід виконати наложений на неї обовязок і цим пояснюються страти Товариства.

12) З хвилиною зміни статуту, яку тепер по основній дискусії переведуть, зможуть бути виконані й інші побажання шановних товаришів (-ок).

13) Крім замітів, піднесених у пресі, були ще закиди, звернені і устно і письменно до Надзвичайної Контрольної Комісії. На ті запити, не проголошені публично, дістануть інтересовані відповідь на найближчій конференції голов і на Загальних Зборах Товариства.

Зазначуємо, що всі піднесені заміти були провірені. Поміщення Надзвичайної Контрольної Комісії Головна Управа прихильно приняла і їх реалізація поступає з кожним днем.

Дякуючи Вам, ВП. Редакторе, за ласкаве поміщення повиших пояснень, остаємо з глибоким поважанням:

В. Котович. О. Гірняк. Р. Коссар. в. р.

У Львові, 3. січня 1937.

—o—

З української преси.

„Затрата моралі й етики“

О. Бойдуник поміщує у 4-му числі „Голосу“ під вищенаведеним наголовком обширну статтю, в якій слушно вказує на відсутність пристойних форм суперництва й боротьби між ріжними українськими патріотичними групами. Бідкаючи на це нездорове явище, автор пише м. і. таке:

„...Сплетні, клевета, інсинуації, донощицтво, провокації і т. д. ось засоби уживані у нас щораз то частіше в боротьбі з противником. І трагікомічне в тім те, що тих засобів найчастіше вживають люди і преса, які горлають, що для них десь, там „нема чистого повітря“, а вони хотять конче „перевиховати“ суспільність.

Перед в тім всім веде преса т. зв. „Ф. Н. Є.“ Д. Палієва.

Ще не прогомоніло і не затерся несмак по жалюгідних „ревеляціях“ Д. Палієва, на сторінках преси ФНЄ про УВО і фінансування „Нового Часу“, як появилися, на сторінках тієїж самої преси ФНЄ, свіжі „ревеляції“, тим разом про „ОДВУ“, на терені Америки.

Не будемо про це розписуватися. Цікавих відсилаємо до вступної статті п. з. „Героїстях американських блазнів“ в „Українських Вістях“ ч. 294. з дня 23. грудня 1936.

П. Д. Паліїв заатакований за „ревеляції про „Заграву“, УВО і „Новий Час“, оправдувався, що ті всі справи належать вже до історії і їх розкриття не може нікому пошкодити. Може бути. Алежбо „ОДВУ“, „Свобода“ і справи порушені у „У. В.“ **ще не належать до історії!**

Але преса ФНЄ займається не тільки такими „інформаціями“ і „ревеляціями“. Вона послуговується також **клеветою і фальшуванням!..“**

І тут автор порівнює те, що свого часу писав про Зїзд „Рідної Школи“, з тим, як те його становище зреферували „У. Вісти“: це дійсно найзвичайніший фальсифікат.

Наше („Діла“) становище, як відомо, далеко не все покривається з поглядами редакторів „Голосу“ (б. „Голосу Нації“). А проте в даному випадку п. Бойдуник має на 100% правду. Методи громадянсько-політичної боротьби загніздились страшні, а найгірші ті, що їх уживають і пропагують деякі Катони громадянської моралі, „будівничі“ української психіки та проповідники „єдности“ (читай: розбиття).

—o—

Повінь в Америці.

Число жертв росте. Великі матеріяльні втрати.

НЮ ЙОРК, 28. 1. ПАТ. Число жертв повені в долинах Огайо і Місісіпі більшає з кожним днем. Крім 261 осіб, що затонули, вмерло 250 у шпиталях у Люісвіль і Кентекі. В Люісвіль багато трупів зі страху перед пошестю поховано, не ствердивши їхньої тотожности. Поверх 900 тисяч осіб лишилось без даху над головою, а матеріяльні шкоди перевищують 400 міл. долярів. З уваги на небезпеку, що вода може заляти терени над долішною течією Місісіпі, військова влада наказала евакуацію просторів від Каіро до Ілінойс аж по Новий Орлеан. У стейті Огайо відчувається дальше недостача харчів і води до пиття.

—o—

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Австро-німецький торговельний договір підписали вчора у Відні.

Британський віцеміністр закордонних справ Кранборн заявив у палаті громад, що британські старшини не стрінули в еспанському Мароку сліду німецьких військ. Есп. національна влада дозволила їм звидіти всю кольонію за винятком летунського майдану в Севті.

Анґльо-італійський договір про транзит місцеві відносини між британською Сомалією й Абисинією підписали вчора в Льондоні.

Німецький уряд наказав зголошувати припаси плятини, срібла, ніклю та цини, які мають приватні люди.

Люксембурський премієр Бех заявив у парляменті, що Люксембурґ стоїть на становищі невтральности й незалежности і що не думає звязуватися з ніякою державою

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

„Партія“ у значінні подружжя.

В товариських балачках люди дуже часто захоплюються сензаційною вісткою про „партію“, яку дана „раба божа“ робить, виходячи заміж за підстарілого добродія, але на становищі й багатія. Нікуди правди діти, але загальна думка, у ділянці подружих звязків — одна і та сама: він, або вона роблять „партію“ значить звичайно матеріяльний інтерес, до якого, як на декорацію, дочіплюється сентимент, що з тією трансакцією не має нічого спільного. Скільки то нещастя криється за кулісами такого здогадного щастя!

Возьмім такий випадок, що молода, здорова дівчина виходить заміж за добродія, який не відповідає їй ні віком, ні характером. Виходить за нього з причини матеріяльних відносин у хаті, або щоб відповісти товариським формам і не лишитися старою панною, або подружується з ...обом, ошоломлена кадилом самолюбства ...ського становища, щоб грати першу ролю в громадянському житті.

У всіх цих і подібних випадках не можемо ...дувати цим щасливим відданицям, які рішаються на таку негідну трансакцію. Це слабкі характери, які, йдучи по лінії найменшого опору, за миску сочевиці складають у жертві: свою молодість, красу, невинність і навіть щастя цілого життя.

Такою великою ціною окуплюють вони багатство чи суспільне становище. Вони уважають себе тим услужним духом з казки, який сповняє всі забаганки, але забувають про те, що у палатах живуть люди без любови та життевої радости.

Весільний день, повний радощів і квіток, мине скоро, — а потім зівянуть квіти на доліяці, десь у кутку спочине пишний весільний одяг, а з ним і „здогадне“ щастя.

Серед роскішної обстанови житиме істота із ...еним життям, а її серце наче той рожаний ...пок, що простягається до сонця, замісць животворного тепла найде холод — і нерозвинений похилить голівку, спускаючи один по одному листки заведених надій.

Тому будьте вірні правилам жіночої природи! Вона сама вкаже вам шлях до щасливого подружжя.

Чи думаете, що любов вийшла з моди? Почування е відвічне, як світ.

Як інакше виглядае подружжя, заключене в любові, де чоловік, жінка й діти творять щасливу родину, зединену великим почуванням!

Подружжя не сміе бути інтересом грошевим, а вільним звязком двох сердець.

Чому у нас так мало щасливих подруж? Бо мало у нас одиниць, які хотілиб боротися з життям, зате е наклін до вигоди і вслід за тим такі очайдушні промахи у ділянці подружжя.

З нагоди недавніх Олімпійських Ігрищ сказав Гітлер: „Людина мусить завжди боротися і працювати. Не повинні їй бути страшні й найтяжчі перешкоди, навпаки — перешкоди збільшуватимуть її силу й витревалість“.

Хто не хоче боротися, не варт жити!

Вигода й багацтво витворюе духове лінивство, життева боротьба дае людині велику силу духа.

Без співпраці сильних джерел моральної й умової сили — праця стае панщиною. Сьогодні в нас бояться праці, уважаючи її чимсь накиненим. Тому, замісць видобувати з себе все те, що в нас цінне і зужити його для свого й народнього хісна, волить багато молодих дівчат робити „партії“ і тратити молоде життя в подружжі з нелюбом або чужинцем.

Як дуже повинні ми цінити тих, що не зважаючи на ніякі перешкоди, йдуть за голосом серця і творять дійсне подружжя, а погорджувати вицяцькованими ляльками в шовках та оксамитах, які зробили „партію“ та живуть тільки для своєї власної вигоди, даючи нації в найкращому випадку: одну, дві духові каліки!

Яр. Мандюкова.

„Комета“ — перша кооперативна українська ткальня.

Самовистарчальність — це гасло, під яким живуть народи цілого світу. Створити це все, чого потрібно до життя у себе, розбудувати свою торговлю, обходитися лиш своїми виробами — це підстава до створення народнього капіталу.

Прикладом для нас нехай буде Англія, яка кілька років тому переживала фінансову крізу. ...жінок кинула вона тоді гасло: Купуймо ...англійські вироби, вбираймо одяги пошиті ...з матеріялів, вироблених в англійських фабриках!

Жінки в Індіях, борючись за свою національну незалежність, закликували і закликують своїх сестер до самовистарчальности: Вбираймо одяги з тканин, що їх виткали руки індусів, — не купуймо ніяких, хочби яких приманчивих для вашого ока тканин, що їх виробили чужі ...фабрики! Наші тканини найгарніші, бо створила їх фантазія і мистецтво народу — ...али вони.

Німецькі, польські, італійські, румунські, мадярські й жінки інших народів роблять те ... А ми? Як далеко стоїмо від них своею ...ідністю! Скільки гроша пливе від нас дальше в чужі руки, хоч неодне вже маемо в ...ому рідному виробництві!

Маемо нагоду доказати тепер теж нашу ...ідність. Всім нам відомо, що основано у нас ...ку фабрику „Комету“ у Львові. Несміло ...ла наша ткальня свої перші кроки. Чи ...ують нас? Чи відчують наші змагання ...українські жінки? Бож мануфактура потрібна в найбільшій мірі жіноцтву. Особливо ця ..., якою зачала „Комета“.

На виставі рідного промислу у Львові в м. ... побачили ми перші вироби цієї фабрики. А ... переді мною найновіша збірка пробок фабрики, до якої точні інформації дав мені інженір ... Він, так сказати, цілий потопае в ...есах і в розбудові фабрики.

Не хочеться вірити, що ці вироби, які бачимо, е наші власні. Спеціяльністю „Комети“ е виробля матеріялів, уживаних для вишивок. Заінтересування до вишивок у нас поширюеться з ... на день і саме на ці речі йде у нас дуже ...ато грошей.

Ось на першому місці прібника бачимо шовкову панаму на фелони, покривала, обруси і т. п. А далі льняні і бавовняні панами та полотна в білій, сірій і кремовій красці, матерії на мужеські сорочки, грубі бавовняні полотна для виробу обуви. Ріжнобарвні тканини на хідники й обиття лежаків, міцні, сірі і білі рушники з українськими взорами, готові обруси з серветками, сітки на занавіски. Вовняні шалики й апашки. А для села всипи, дима, цайґи, зелена матерія на лугові однострої. Є навіть тонка вовняна матерія на мужеські одяги і чорне сукно. Все те в ріжних ширинах та в ріжних цінах, добре, солідне і міцне.

Всі ці вироби можна набути у Львові в крамниці кооп. „Народне Мистецтво“, вул. Косцюшка 1. Замовляти можна через цю кооперативу або просто з фабрики: Львів—Знесіння, вул. Словацького 1.

Ткальня дае заробіток цим, які його потребують, отже своїм робітникам та представникам. Купуе сирівці лиш від селян, тим самим поширюе у нас культуру волоконних рослин.

Хай-же між українським жіноцтвом шириться зрозуміння для цієї ділянки рідного виробництва! Помагаймо закупном цих виробів, які вже е, розбудувати першу українську ткацьку фабрику! Вона мае дати початок українському мануфактурному промислові. На мануфактуру видаемо в чужі руки міліони, які ніколи до нас не повернуться. Тому пора розбудувати і свій мануфактурний промисл! **І. Д.**

НАШ ДІМ.

Повимальовував дід Мороз свої фантастичні визерунки на наших вікнах. Ліси й лабате листя так і живуть на шибах та іскряться на сонці. Та вік їх не довгий і старенький дідусь мабуть лише закпив трохи з нас, що ось, мовляв, я і в зимі маю свої делячі ліси, а з вас нехайно котра висуне носика, тоді як я паную, відразу цікавого учитиму.

Але ми таки заховали від сердитого дідуся кілька своїх зелених улюбленців, що і в порі білого царювання нагадують нам про ласкаве літне сонечко, про дні, коли ми безпечно могли ходити по зеленій мураві та ховатись у зелену тінь, як наша шкіра починала протестувати проти надто гарячих небесних поцілунків. Треба лиш тим улюбленцям нашим створити у нашій хаті такі умовини, щоб вони були винагороджені за те, що роблять ту хату привітною і затишною.

Перш усього треба дбати про температуру. Памятати треба, що кімнатні рослини не переносять великої горячи 11—14 ступнів тепла вдень, трохи менше вночі — це найвідповідніша температура для рослини, але ані великих протягів ні різких змін вона не зносить. Повітря не сміе бути дуже сухе і тому при центральному опалі квіти не ведуться. Навіть коли маемо звичайні печі, а повітря хатне пересушене, добре е на печі тримати якусь посудину з водою. Добре для цьогож скроплювати рослини час до часу літньою водою.

Дбайте про розставлення вазонків! Не люблять кімнатні рослини темних закутків, але й великого сонця, навіть холодного зимового не зносять.

Рослини потребують регулярного поливання, але тут треба вже звертати увагу на індивідуальности кожної рослини. Ріжні їх роди потребують ріжного і щодо частоти і щодо кількости поливання. Назагал треба поливати квіти досить часто і так, щоб земля добре насякла. Добре бодай раз на тиждень поставити вазонок по береги у воду, але після цього треба вважати, щоб на підставках вода не застоювалась (коли тече, треба виляти з підставки). Часто цілком зівялі рослини, постоявши у воді, віджиють і піднесуть листя. Раз на тиждень можна додати до води трохи хемічного погною.

Але крім поливання необхідно опікуватись кімнатними рослинами. Треба їх утримувати в чистоті і тому час до часу слід обмити листя вогкою губкою чи ватою. Але дбаймо про те, щоб дуже не натискати на листки. Порох на листях перешкоджае рослині в диханні.

Вазонки утримуемо в чистоті. Не сміють вони поростати мохом, або заростати хабаззям. Коли вазонок за малий, обережно пересаджуемо рослину в ширший (хоч цю працю найліпше переводити все весною). Перевірювати час до часу, чи у вазонках не завелися хробаки та щоб не вкривала листя мушва, яка часто може цілком знищити всі інші кімнатні рослини одну по одній. Тут найліпший помічник — це купання рослин у спеціяльних рощинах, але так, щоб рощин не заходив у коріння.

Ось кілька загальних уваг про опіку над нашими зеленими друзями. Згодом подамо детальніші вказівки про обходження з окремими родами рослин. **—та.**

ЗІ СВІТА.

ГОСПОДИНСЬКА ШКОЛА НА ЗАКАРПАТТІ.

Закарпатська преса цікавиться останніми часами справою господинської школи на Закарпатті. Як відомо, Чехословаччина е одною з тих країн, де справа спеціяльної господарської освіти жіночої молоді поставлена на високім рівні. Велика кількість господинських шкіл розсіяна по Чехії та Словаччині і Мораві. Чеська, словацька і моравська жіноча молодь не потребуе їздити далеко за наукою.

Але не так на Закарпатті. Минулого року радила чеська преса, що відбувся жіночий господарський курс в Ужгороді (очевидно з чеською викладовою мовою і тимсамим призначений головним чином для нечисленної чеської жіночої молоді на Закарпатті). Місто пішло назустріч тому курсові і дуже його матеріяльно підтримало.

Цього року ціла низка місцевих організацій, між ними й ужгородська „Просвіта“ і напів-народовецький „Жіночий Союз“, звернулися зі спільним меморандумом у справі постійної школи жіночих фахів. До того меморандуму приєдналися і деякі провінціяльні організації, як чеські, так і жидівські. Всі вони домагаються створення тої школи в найкоротшому часі. Викладовою мовою мае в тій школі бути мова „подкарпаторуська“. Цікаво, чи „Просвіта“ й інші народовецькі закарпатські організації, які підписували той меморіял, застерегли собі, що та „подкарпаторуська“ мова — це мова українська? Чи це буде знову засмічена москалями тарабарщина? Закарпатська селянка, більш як яка інша, потребуе господарського освідомлення і булоб дуже добре, колиб проектована школа підготовила жіночі сили, які в рідній і зрозумілій мові моглиб взятись потім ширенням господарської освіти серед закарпатського селянства. Колиж та школа виховуватиме лише добрих жінок-господинь для чеських і мадярських урядовців на Закарпатті, то шкода на це грошей, які уряд витягае нераз із закарпатського селянина, відбираючи від нього останню копійчину.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Досвіди з модерною зброєю.

Крилате гасло — хочеш мира, готовсь до війни — ніколи не мало такого широкого значіння як у наші часи. Кожна держава, велика й мала, навипередки готовляться до вдержання мира, розуміючи це, очевидно, по свому. Кожна держава намагається за всяку ціну випередити у збросині свого сусіда. Майже половина всіх державних видатків йде на вироблення знарядля „мира“: танків, літаків, отрутних газів, гармат і т. п. Більше як міліон долярів витрачує світ в одній годині тільки на саме зброєння.

Крім виробу зброї, цілі штаби фахівців працюють над винаходом нових предметів зброєння, над удосконаленням та „видатністю“ старих. Щоб ці досвіди наблизити хоч трохи до дійсности, кожна держава старається ще й перевести маневри своїх військ, де вже випробовують не тільки ріжного роду зброю, але й боєвий дух вояків. Одначе треба зазначити, що навіть найкраще перепроваджені маневри не можуть вдоволити фахівців, бо кожні маневри це гра у війну, а не сама війна з усіма її наслідками. Тільки тим можна пояснити те велике зацікавлення військових фахівців справжньою війною, що саме тепер ведеться в Еспанії.

Ще підчас італійсько-абісинської війни військові фахівці мали змогу приглянутися, наскільки виправдала себе модерна зброя, якої ще не вживали підчас світової війни. Але в Абісинії не можна було поробити остаточних висновків хочби вже тому, що модерна італійська армія воювала з неозброєними, мало вимуштруваними і мало здисциплінованими відділами туземців, які не дивлячись на своє, іноді навіть незвичайне геройство, не могли встоятись проти змоторизованого, завтоматизованого і неперебірчивого у засобах боротьби напасника. Цілком інакше мається справа в Еспанії. Тут стоять проти себе противники приблизно однаково узброєні у найновішу модерну зброю, яку виробили військові фабрики цілого світу: СССР, Німеччини, Мексика, Чехословаччини, Франції, Італії і т. д.

Окрім того, обидві воюючі сторони в Еспанії посилають до окопів вояків, які добре володіють модерною технікою війни. До речі на обох сторонах еспанського фронту воює поверх 75 тисяч т. зв. добровольців — чужинців. Саме тепер, коли національна армія ген. Франко стоїть перед брамами Мадриду, можна гадати, що сили ворогів остаточно вирівнялися. Недавно при допомозі Москви закінчилась організація еспанської „червоної міліції“, де так дуже давався в знаки брак своїх фронтових старшин та старшин ґенерального штабу. Тому дуже цікаві завваги англійського капітана Пемброка Стіфенса, який місяцями перебував як доброволець на фронті „червоної міліції“ коло Мадриду і опублікував їх на сторінках „Дейлі Телеграфу“.

У своїх кореспонденціях з еспанського фронту сотник Пемброк Стіфенс каже, що на підставі дуже уважних дослідів набрав він переконання, що значіння аеропланів у модерній війні значно перецінюють, навіть фахівці. Це справді страшна сила для цивільних, коли вони бачать, як руйнують цілі міста, нищать їх будинки і майно, але все це ще не має великого військового значіння. Літаки безконечне число разів пробували бомбардувати мости і нищити шляхи, але майже завжди без великих успіхів. У більшості випадків бомби падали кілька десятків метрів від мети. Мабуть саме тому кореспондент ані разу не бачив нападу літаків, який був би звязаний з наступом піхоти. Літаки перелітали окопи. Вони скидали якусь кількість бомб і вертались назад. За короткий час в окопах все було направлене і їх оборонці чекали наступу піхоти.

Летунський налет тріває звичайно кілька хвилин. Його можна запримітити і схоронитись. В містах справа мається куди гірше через те, що небезпека збільшується підчас обвалу домів. Але ті, що завчасу заховаються до підземних сховів, або просто положаться на вулиці, звичайно оминають небезпеки. Повільний лет літака дає ліпшу змогу протилетунській батерії поцілити його. Зате літаки зі скорим летом самі не мають змоги добре поцілити. Фахівці передбачають, що у майбутній европейській війні ціла третина летунства буде знищена протилетунською артилерією. Що цього не зауважено на еспанському фронті, то виною тут мала кількість протилетунських батерій, з яких дуже часто приходиться стріляти і через це приціл не дописує.

Виявилося, що і повзи, цей наймодерніший рід зброї, які, здавалося, не мають перед собою ніяких перешкод і є незнищимі — також не виправдали покладених на них надій. На еспанському фронті оперує кілька родів повзів, але для для всіх їх винайдено кілька ріжних способів боротьби. Для одних приготовляють „вовчі ями“, інших знов висаджують знизу мінами, які спеціяльно для цього порозкладані по дорозі їхнього руху, або винищують залогу повза в той спосіб, що поливають повз бензиною, а потім його запалюють і т. д.

Англійський старшина приходить до таких висновків: Він каже, що в Еспанії в повітрі переможцем виходить напасник. Зате на землі навідворот: зброя оборонна тріюмфує над зброєю напасною, як то було і підчас світової війни. Колиж ворожі сторони в однаковій мірі сильні, мають однаково добру мораль свого війська, достаточну кількість артилерії, кулеметів тощо, а також добру команду — тоді про остаточну перемогу вирішує кількість людей та боєвого матеріялу. При таких умовинах піддається той, хто скорше буде вичерпаний, чиї нерви не видержать.

—ук.

У перші роковини смерти
покійного змагуна С. Т. „Україна“
ТАРАСА ЕВГЕНА МИКИТИНА
відправлять
Заупокійну Службу Божу
у церкві св. Петра і Павла при вул.
Личаківській у суботу 30. січня 1937
в год. 8. рано.

КІНОФІЛЬМА.

В ЧОМУ СИЛА Й УСПІХ ФІЛЬМИ?

На книгарських поличках появилася сві[...] книжка В. Сялі п. з. „Фільма й кіно в культурно-освітній службі“. Подаємо кілька думок з тієї праці, які вияснюють чому фільма так притягає і ділає на маси.

Кіно стало сьогодні найбільш популярною установою, доступною для широких кол суспільности, про могутність фільми говорить сьогодні сильний розвій кінематоґрафічного мистецтва, розвій фільмового промислу, сотні тисяч кінотеатрів, у яких проводять залюбки час міліони глядачів.

Зіставлення скількости білетів, проданих у Польщі на ріжні імпрези, театральні вистави, до музеїв, тощо, виказало, що кіно взяло перше місце (84%).

Ця велитенсько-магнетна сила фільми полягає на давній та відомій теорії ваги зорових вражінь, коли йде про здобування понять, науку, мистецтво. Це щось у роді образкового письма, що стає більше або менше вірною репродукцією дійсности. Образкове письмо могли читати анальфабети, люди мало або зовсім не освічені, кіно теж промовляє до всіх з тим, що фільму оглядати можуть люди навіть високо освічені. У злуці із звуком можна видіти й чути людей, звірята, події. Фільма вводить нас у екзотичні країни, старі, забуті часи, дає нам розвагу при цьому зовсім не потребуємо умово вислужуватись. Вона дає нам спромогу втікти від життєвої дійсности, срібна лента помагає нам при помочі рухомих образів переживати та перетравлювати власні життєві переживання, вдоволювати або підсилювати власну душевну [...] (психічну експанзію). Нераз люди, що в житті ніколи не зворушуються, в кіні плачуть або сміються безжурно.

Над театром має фільма перевагу більшою скалею тем, які можуть скоріше на екрані найти свою розвязку, багацтвом декорацій, рухом великих мас статистів, звірят і т. д.

Про інші прикмети та засоби фільми, якими вона ділає на маси, напишемо іншим разом.

Кожний сотик, кожний даток
Нашій „Рідній Школі“ в дар
Це майбутнього завдаток,
Це на ворога удар.

ЧУЖІ ФІЛЬМИ У ФРАНЦІЇ Й АНГЛІЇ.

За останній рік ринок американських фільм збільшився з 32% на 43%, англійських з 3% на 4%, російських з 0 на 3%, зате зменшився відсоток висвітлюваних французьких фільм з 50% на 41% та німецьких з 14 на 6%.

В Австрії в минулому році висвітлено 2[...] фільми австрійського виробництва, а з чужих німецького 112, американського 155, англійського 11, французького 16, мадярського 1[...] італійського 3, російського 2, чеського 8, шведського та швайцарського 1.

Замітне, що від 1932—1936 р. не висвітлено в Австрії ніодної польської фільми.

ФІЛЬМОВА ХРОНІКА.

„Таваріщ“ Джека Деваля, яку кожний бачив на сцені театру ім. Тобілевича і львівського міського театру, фільмують в Америці, при чому головну жіночу ролю гратиме Кльодет Кольбер.
Ця сама акторка гратиме заголовну ролю у фільмі **Іванна Д'Арк,** яку режисерує в Голівуді Анатоль Літвак, відомий европейський кінорежисер.

„Життя Еміля Золі“. Під таким заголовком відтворюватиме відомого французького письменника, що все життя боровся за правду й справедливість, Павло Мюні, відомий із фільм „Втікач“ та „Пастер“.

Відому повість Марка Твена п. з. „Князь і прошак“ перетворюють на фільму. В головній ролі гратиме Ерроль Флин.

Ще один композитор на екрані. Абель Ганс реалізує фільму „Бетовен“ у виконанні Гаррі Бора.

Пекольна машина на Сталіна.

Нова змова на Кремлі.

Берлінський щоденник „Анґріф" повідомляє з Москви про нову змову проти Сталіна. Тепер виявилося, що 22. ц. м. себто безпосередньо перед процесом Радека і товаришів арештовано двох електро-техніків, які працювали на Кремлі. Ці робітники намагались умістити пекольну машину в сусідній кімнаті з кабінетом Сталіна. Лев Шапіро, службовик кремлівської сторожі, унеможливив атентат і за те його відзначено на основі рішення виконавчого комітету СССР найвищим ордером Червоної Звізди. В мотивах про надання ордеру подано, що Шапіру відзначено за енергійне поборювання контрреволюційних змов.

У звязку з найновішим атентатом на Сталіна, большевицький диктатор, пише „Анґріф", змінює щодня свою кімнату так, що тільки найближчі з окруження Сталіна знають, де він у даній порі урядує. Між кремлівською службою переведено численні арештування.

НОВИЙ ШЕФ Ґ.П.У.

Центральний Викон. Комітет СССР усунув генерального комісаря безпеки СССР (шефа ГПУ) Ягоду зі становища. На його місце назначив народ. комісаря внутр. справ Єжова.

Рівночасно при наркомі оборони СССР установлено двох заступників для морських і повітряних сил. Першим став Орлов, другим — Алкеніс.

АРЕШТУВАЛИ РОДИНУ ТРОЦЬКОГО?

МОСКВА, 28. І. ПАТ. У Москві розійшлася чутка, що арештували дочку Троцького, яка є на засланні в Красноярську. Зачувати теж, що арештували сестру Троцького, першу жінку розстріляного Каменева.

ЗАСТРІЛИЛИ ҐЕН. ПУТНУ?

Риські часописи принесли вістку з Москви, що арештованого військового аташе СССР у Льондоні ґен. Путну застрілили у вязниці без суду. Вістка ця суперечить другій вістці, яка каже, що в третій розправі троцькістів, що відбудеться в квітні, ґен. Путна засяде на лаві підсудних разом із підсудними Риковим, Бухаріном і ін.

ЗА ОКЕАНОМ.

УКРАЇНЦІ ДОБУЛИ НАГОРОДУ ЗА ДОБРУ ГОСПОДАРКУ.

Альбертійські фармери добули на недавній інтернаціональній виставі сіна та збіжжя в Чікаго 26 нагород за пшеницю й овес. Світове першенство за виплекання найліпшої ярої пшениці та вівса добув Герман Трелле з Вемблі. З виказу нагород бачимо, що Альберта добула 16 нагород за пшеницю і 10 за овес. З українців добули нагороди за знамениту пшеницю Іван Ластівка з Виллинґдону та Юрко Топольницький зі Снятина. Першу нагороду за овес дістав Трелле. Пяту нагороду за овес добув Михайло Колесар з Калаґу, Алта. Також українці А. Ластівка з Виллиндону та Юрко Топольницький дістали нагороди за овес.

СВЯТО В ЧЕСТЬ КОШИЦЯ.

Один з найясніших моментів переживала в неділю 27. грудня м. р. українська громада з околиці Ню Йорку, яка численно зійшлася на поклик комітету, щоби вшанувати 40-ліття музичної праці проф. Олександра Кошиця. Велика саля Круґер Одиторіюм у Ню Йорку була виповнена чільнішими громадянами з цілої околиці та зі самого Ню Йорку. Привітів було коло 70 зі Злучених Держав і Канади.

Ювилейний Комітет під проводом гром. Т. Каськова з Ню Йорку та під почесним проводом о. Петра Понятишина з Ню Йорку зробив усе можливе, щоб свято вийшло якнайкраще. Вісім українських хорів з околиці Ню Йорку прибуло в комплеті. Це в більшости молодь, уроджена вже в Америці. Всі в народніх одягах. Дівчата уставилися двома рядами від дверей до сцени і радісно привитали ювилята, проф. Кошиця та його дружину, які заняли почесні місця перед сценою. Програму започаткував хор кантатою до слів п. Каськова (музична композиція залишилась під псевдонімом). З черги прегарну промову виголосив д-р Льонгин Цегельський про значіння праці проф. Кошиця як композитора українських народніх пісень та диригента народніх хорів. Другу промову виголосив д-р Л. Мишуґа про значіння Національного Хору Кошиця та його працю для української справи підчас поїздки по світі. Третю промову виголосив член хору гром. Стефан Шумейко з Ню Йорку по англійськи. Між промовами обеднані хори з околиці Ню Йорку відспівали низку пісень. Солістка скрипачка п-на Любка Каськів мусіла на бажання публики відіграти ще й наддаток і дістала китицю цвітів. При фортепіяні був п. Н. Стембер. Прегарно випали пісні соліста баритона п. П. Ординського, члена Національного Хору Кошиця. Кульмінаційною точкою свята була несподіванка, яку приготовив комітет учителів' диригентів іменем злучених хорів. Гром. Каськів перервав програму і на його знак винесли дівчата прегарний портрет Ювилята, кисти артиста Івана Кучмака. Публика встала з місць. гром. Каськів виголосив зворушливий привіт іменем хорів та публики і поплило пречудне „Многая літа". Сльози радости заблищали в очах майже кожного приявного і на лиці Ювилята, що вийшов на сцену у супроводі о. Понятишина та д-ра Цегельського серед невмовкаючих оплесків публики. Саме тоді передали ювилятові кошик та окремо ще китицю цвітів — прегарних троянд. Зворушений до сліз відповів ювилят на всі промови і на привіт. Публика розходилась зі словами національного гимну на устах у переконанні, що ще почує проф. Кошиця нераз на сцені з його хором.

—o—

НЕ ХОЧЕ БУТИ ВИСОКИМ КОМІСАРЕМ У ДАНЦІҐУ.

ҐАҐА, 28. І. ПАТ. Віцеадмірал де Ґраф не приняв становища високого комісаря Ліґи Націй у Данціґу.

ҐЕН. УҐАКІ ФОРМУЄ УРЯД.

ТОКІО, 28. І. ПАТ. В політичних колах сподіються розвязання конгресу в найближчих годинах. Агенція Домеі повідомляє, що ґен. Уґакі мабуть вдасться уформувати уряд нині вечором, найпізніше завтра.

—o—

М. МИХАНЬКО.

Зимою в українських Карпатах.

І в горах незавжди є сніг зимою, головно на нижчих верхах. Вищі верхи звичайно і восени від другої Богородиці вже білі, але коли нема більших снігів, то і вони лише припорошені снігом та наморозю або мають лише більші латки снігу.

Смішно виглядають гори в зимі без снігу. Боки їх, і так уже переважно очищені з лісів, подібні грішним каміннистим узгірям, а коли нема снігу, то вони якби облізлі, без виразного кольору — сіріють; лише деінде блищаться ховзкі неформенні ледяні латки, де з боку просякла водиця зі споду. На тих голих узбіччах пусто, лише сям-там гуцулики тягнуть по них вязанки сухого гіляча з ліса. Таке враження, що чомусь тут холодніше, навіть без снігу.

У нижчих гірських літнисniкових місцевостях нема тепер приїзжих ні туристів. Є вони лише в місцевостях, положених у самому хребті Карпат. Там є вже і гарний лід під совги, або штучна совганка, є добра санна на дорозі і обсніжені верхи для зїздів на лещатах.

Іноколи аж під кінець грудня починає сипати більший сніг, за ним приходить ясна, суха, морозна, але тиха (без вітрів) гірська зима. Отсе додатня сторона тої чарівної закутини українських земель. Навіть великого морозу не відчуваємо тоді тремтючи як на долах. Ясна місячна ніч манить до себе на верхи, хоч мороз скрипить під ногами. В таку місячну ніч лещатарі не сплять; чути шум лещат, якби шум гірського потока, який лише у літі шумить.

В таку місячну ніч Ворохта — княгиня українських літниськових місцевостей, у своїй білій тепер подовгастій кітловині чудова. Синіє і відблискується нова церква і біля неї величавий український „Народний Дім" і недалеко відновлена „Оселя" і з того боку старенька церковця на горбку. Довкола високо по боках верхів видно рідкі світельця, якби маленькі ясні очка великого білого дракона. То світять гуцулки у своїх низьких хатах і вишивають низінкою святочні сорочки під Різдво.

Нераз чути сумний голос трембіти. Його бояться гуцулки, бо їм здається, що він вішує близьку смерть. Часом і сопілка заграє підскочної.

Середний пас Ворохти, з віллями і стацією, освічений електричним світлом, весело розддзеленькотівся дзвіночками при гривах гуцуликів, запряжених до залубень. Ззаду тягнуться лещатарі за „скірінґом".

На другому кінці Ворохти великий тартак засвітив свої ліхтарні, горить костир, димить комин; це так кожної ночі справляє тартак тризну над смертю українських чорногорських лісів; гуцули вівкають, пересуваючи тяжкі ялиці, наче голосять голосіння на цій тризні.

У блиску місяця пізнати верхи як у день: і Шиманорів і Серединку і Маґуру і цілий Ребровач і Кичеру і Фореск (Кукул), навіть масив Кострииці; за кордоном видно Петрус, де часто блимають світла. Там на Закарпаття приїздить в зимі багацько туристів.

Вночі у горах буває мороз понад двацятьтрицять ступнів, зате в день, коли ясно, то на сонці так тепло, що верхній одяг треба стягати. Такий ясний день на сонці варт більше, як тиждень у літі. У зимі в горах можна добре загартуватися.

В такі зимові соняшні дні гарно виглядають обсніжені верхи. Гуцульські хлопці їдуть по воду на лещатах з коновкою в руці, школярі зїжджають на лещатах до школи. Біля гуцульських хат походжує весело на сонці гуцульська тварина і ніби чогось шукає в снігу. То дуже добрий звичай у гуцулів держати цілий день худобу на сонці, а не в темній душній оборі.

Далекий верх перед нами обляглн лещатарі як мурашки. Вони забули про звичайні клопоти: хочуть перегнати швидкість вітру. І всюди довкола, де не глянеш — лещатарі веселі, говірливі, щасливі. Нема ніде снігу, якого не порисували би лещата в ріжних напрямах і в ріжних закрутах.

В такі гарні дні всюди рух, гамір. Одні маширують з лещатами на раменах. Там товариство їде на веселих залубнях на прогульку до Татарова, Микуличина, Яремча, або Вороненки. Але найбільше прогульок кожного дня йде на більші верхи і на Говерлю або дальше за Жабє і Буркут. Найліпша і найгарніша прогулька верхами і лісами на Говерлю і дальше до верха Піп Іван.

Могутня Говерля (2058 м.) з першорядними зїздами і обсніженим голим верхом та боками тягне всіх до себе; тут є найліпші зїзди для лещатарів. В зимі тут Прут не шумить, а окований ледом і снігом дрімає. Навіть його водопад окований ледом мовчить. Прут тихий і в зимі і в своїх джерелах на Говерлі, святій горі для гуцулів, які вірють, що коли в зимі хто нарушить спокій цієї гори, то вона помститься. І дійсно нема року, щоб Говерля не заграбала кількох жертв своїми лявінами. А заграбує так, що годі ці жертви знайти по „білій смерти". Якась нечиста сила — говорять — сидить там направо від водопаду.

Коли їдете туди у сторону Жабя, бачите цілу Чорногору з її білими тепер верхами і частину Ґорґанів. Гарно виглядає в зимі Хомяк і біля нього Синяк, гарно виглядають верхи довкола Ворохти, дальше Фореск (Кукул), як його звуть гуцули, могутня Говерля, яку або хмари окружують так, що лише ясно білий, ясніший від білих снігових хмар, верх видно, або лише верх хмари закривають. Гарно виглядають теж інші верхи біля Говерлі.

В лісі повнім снігу пізнати ріжні сліди. Є сліди вовків, часом слід „вуйка"-ведмедя. Сліди гуцулів у лаптях також подібні до слідів ведмедя; є й сліди оленя, дика, куни, а заячих і інших

К. ДІДУШИЦЬКИЙ СЕНАТОРОМ.

Сенаторський мандат з вибору львівської виборчої колеґії, що опорожнився після смерти сен. ген. Поповича, признано Конст. Дідушицькому, дідичові зі Сх. Галичини. Він живе в Ізидорівці біля Журавна.

——o——

В обороні рідної землі.

ПЕРЕМИЩИНА.

Віче в Перемишлі.

Дня 8. грудня м. р. відбулося в Перемишлі у великій салі Народнього Дому протестаційне віче в земельній справі. Віче відкрив д-р Рибак Микола, голова П.Н.К. УНДО в Перемишлі. На його внесок вибрано президію з о. Прокуратом Михайлом з Хідновин на чолі. Реферати виголосили: посол перемиської округи Целевич Володимир і посол Перфецький. По дуже живій дискусії ухвалено відомі протестаційні резолюції. Віче закінчилось відспіванням нац. гимну. Саля Народнього Дому враз із бальконом, сценою і сумежними кімнатами була виповнена вщерть. Було до 2.000 осіб.

Віче у Стібениці.

Дня 27. XII. м. р. відбулось у Стібениці волосне віче, на якому по живій дискусії ухвалено відповідні протестаційні резолюції. Реферували д-р Рибак Микола і Сенечко Осип. Віче відбулось під голим небом, бо саля місцевої читальні „Просвіти" не могла помістити 1.500 осіб.

Віче у Вільшанах.

Дня 3. I. ц. р. відбулось у Вільшанах волосне протестаційне віче. Реферували д-р Загайкевич Волод. і Сенечко Осип. Зібрані ухвалили знані резолюції. Учасників було к. 700 осіб.

Віче в Кривчі.

Дня 24. січня ц. р. відбулось у Кривчі над Сяном волосне віче, на якому ухвалено відповідні протестаційні резолюції. Реферати виголосили д-р Загайкевич Вол., д-р Рибак Микола і Сенечко Осип. На віче прибуло к. 600 осіб з цілої волости.

Дальші віча.

Дня 31. січня ц. р. відбудеться віче в справі земельній у Дрогоєві для волости Оріхівці. Дня 7. лютого ц.р. відбудеться віче в земельній справі у Стібні. В цій волости буде це вже друге віче. Перше відбулось у Стібениці. — На обох вічах реферувати будуть д-р Загайкевич Володимир і Сенечко Осип. К-к.

НОВИНКИ.

— **Кооператива „Труд", Львів, Ринок ч. 39. приймає зголошення** на тримісячні курси: 1) Крою і шиття сукоњ. 2) Крою і шиття білля, 3) Модниярства, 4) Штучних квітів, 5) Трикотарства, 6) Домашнього господарства і куховарства. Зголошення щодня між 8—1 і 4—6 год. у канцелярії кооп. „Труд". Початок курсів у перших днях лютого. 184 2—3

— **Якщо** вже радіоприймач, то тільки фірми „Екравокс", Львів, Академічна 28. 19-20

— **Львівська філія Т-ва Прихильників астрономії** повідомляє, що в суботу 30. січня ц. р. в год. 18. вечором в салі геольогічного інституту (вул. Длуґоша 8) відбудуться звичайні загальні збори членів Т-ва, на яких проф. д-р Е. Рибка виголосить реферат п. з. „Народини 5-метрового астрономічного дзеркала" (зі світлинами). Вступ вільний. Гостям раді.

— **Український Науковий Інститут у Варшаві** уладжує публичні збори економічного семінару в дні 1. лютого ц. р. в год. 6. веч. в домівці при вул. Служевській 7, п. 4. На денному порядку реферат проф. Б. Іваницького на тему: „Сучасний стан лісової господарки й торгу в европейських країнах".

— **В Українськім Науковім Інституті в Берліні** відбудеться в пятницю, 29. ц. м. виклад українською мовою д-ра М. Масюкевича на тему: Видавництва і преса в Совітській Україні. Початок год. 8. веч.

— **Виступ Льоди Галями і Ю. Чаплінського.** 3-го лютого ц. р. у Великому Театрі у Львові відбудеться вечір артистичної пари Ю. Чаплінського й Льоди Галями. Чаплінський — найкращий нинішній польський баритон, Льода Галяма — найкраща польська балетниця, обоє неначе „репрезентативні зорі" польського мистецького світа.

— **Небезпечні ґабльотки в університетській авлі.** Невідомі, але правдоподібно ендецькі „герої" так захопились недавнім протиукраїнським вічем у Львові, на якому виступав їх старий учитель проф. Ґломбінський та страшив своїх земляків українським університетом, що знищили ґабльотки кількох українських студентських товариств у вестибулі університету при вул. Маршалківській. Ґабльотки „Медичної Громади" й „Правничої Громади" пропали зовсім, а на ґабльотці Т-ва „Обнова" знищено по вандальськи український напис. Не від речі додати, що історії такі доволі часто повторяються, бо ось „Медичній Громаді" за рік пропала вже друга ґабльотка! Що-правда, важко казати про джентельменство людців, які мають вже свою сумну славу „джентельменських" метод боротьби (палки, цеґли і жилетки, привязані до кінця палиць), а проте може таки найдеться між ними хтось, що спробує відвернути патріотичний розмах студентів в іншу сторону. Чи сам ректорат університету не міг би цією справою поцікавитись?!

— **Будова нового „дому людового".** В Монастирисьхах пов. Бучач поляки приступають з весною ц. р. до будови „дому людового". Гроші на будову цього дому вже мають.

— **Тартаки розпочали роботу.** В Долині пустили в рух тартак Попера, що затруднює 38 людей. Також фірма Сильвінія у Вигоді долинського повіту орухомила свій паровий тартак і приняла до праці 280 робітників, що рекрутуються з малоземельних і безземельних околишніх селян. Розпочав працю також державний тартак у Вигоді, даючи заняття 290 робітникам.

— **Найшла 5.740 зол.** На Бернардинській площі у Львові згубив земельний власник із Люблинщини 5.740 зол., які вибрав із банку. Гроші ті найшла абсольвентка вищої торговельної школи Марія Мирослава Гуцуляк, присипані легко снігом. Гроші ті зложила чесна знахідниця у поліційному комісаріяті. Студентка одержить знахідного 574 зол.

— **Катастрофа на залізничому шляху.** На залізничому шляху Львів—Яворів особовий поїзд наїхав у четвер 28. ц. м. рано коло села Козельники на фіру М. Ретіґа. Льокомотива знищила віз і вбила оба коні, а візника і ще кілька осіб, що їхали на возі, викинула на гостинець. Всі вони важко потовклися. Льокомотива знищила теж кілька скринь з яйцями, які були на фірі. Загальна шкода сягає понад 1.000 зол. До катастрофи дійшло тому, що залізничий шлях на цій лінії лежить на самім гостинці і машиніст не давав сиґналу.

— **Арештування бурмистра.** У збірній громаді Миколаїв над Дністром переведено люстрацію, яка викрила зловживання і брак готівки 5.000 зол. У звязку з тим арештовано бурмістра Людвика Корженного і секретаря Крави.

— **Недоля Гуцульщини.** Як повідомляють із Чернівців, гуцульське населення, що живе по румунському боці Черемошу, терпить в останніх часах від морозів, що доходили до 30 ст. Біля місцевости Ґава Побелі (?) знайшли в днях на дорозі тіла двох замерзлих селян. Вовки, які роблять велике знищення серед овець, роззухвалилися так сильно, що селяни бояться покидати свої загороди. Адміністраційна влада у Вижниці орґанізує часті облави на вовки.

— **Зловживання в дороговій управі в Надвірній.** У звязку із зловживаннями в дороговій управі в Надвірній арештовано з наказу слідчого судді і відставлено до вязниці у Станиславові дрогомистра Францішка Беднарського. Далі арештовано дрогомистра Карла Козаєвка, П. Міхаловського і Стефана Куляна, що були заняті в надвірнянській дороговій управі.

— **Обікрали церкву і костел.** Невідомі злодії дісталися при помочі витриха до церкви в Надвірній і вкрали із скарбонки в закристії коло 150 зол. в більоні та дві позолочувані чаші вартости коло 200 зол. Тої самої ночі правдоподібно ті самі злочинці дісталися до костела в Пасічній, звідки вкрали 18 зол. готівкою. Злодії хотіли дістатися до кивота, де находилася золота пушка із св. Дарами, однак не могли отворити дверцят витрихом. Поліція є вже на слідах злочинців.

— **Фальшива вістка.** Один польський щоденник у Львові, а за ним всі інші ґазети подали вістку про напад вовків під Станиславовом на одного селянина, якого разом з кіньми поїли. Повітова адміністраційна влада зацікавилась тією справою і при помочі поліції ствердила, що такого випадку ніде не було та взагалі вовків під Станиславовом нема.

— **Спроневірив податкові гроші.** Перед трибуналом станиславівського суду відповідав Еуген Нехцай, секретар громади Угорники пов. Станиславів, що спроневірив гроші, стягнені від людей на податок. Нехцая засуджено на 6 місяців вязниці.

— **Краєва хроніка.** Люстратора рільничих „кулок" в Городенці, Едварда Лещака потягнено до судової відповідальности за грошеві зловживання. — В громадському будинку в Пнівю біля Надвірної наслідком надмірного напалення в печі вибухла пожежа, яку згасила завчасу місцева пожежна сторожа, так, що згоріла тільки частина стелі і даху. — В Черлянах пов. Городок Яг. 25-літній Михайло Фурдала підчас сварки пробив ножем на смерть свою 25-літню жінку Софію. Душогуба арештовано. — На дорозі між Дубенком і Монастириськами три грабіжники напали на Михайла Коротаря з Лодки і побивши його відобрали йому 23 зол. На основі опису їх вигляду поліція устійнила вже їх прізвища і глядає за ними.

— **Зачаділи у сільській вязниці.** У Глубічку Великім біля Тернополя трапився смертельний випадок зачадження з причини необережности. Томашевський і Олійнюк, два мешканці села Чистилова, прийшли на забаву до Глубічка і там викликали авантуру. Авантурників арештовано й приміщено в сільській вязниці. Кімнату оґрівала піч, палена із коридора. Сторож напалив у печі у засунув шибер. Вязні згинули, а на другий день вже не добудилися їх.

— **Радекова мати вислала телеґраму до Сталіна.** До Варшави приїхала з Тарнова 82-літня Радекова мати та зголосилася у совітського амбасадора, щоб дозволив їй за посередництвом адвоката вставитися за сина у совітської влади. Амбасадор не згодився. Тому Радекова мати вислала **телеґраму безпосередньо до Сталіна.** В телеґрамі каже, що син 18 літ служив комуністичній „ідеї" і не вірить, щоб зрадив її та просить Сталіна, щоб помилував сина.

— **Катастрофа совітського корабля.** Біля Сантандеру вилетів у повітря совітський корабель, попавши на міну. Корабель хотів дістатися до пристані, щоби схоронитись перед кораблями еспанських націоналістів.

— **Матеріяльні втрати через залізничу катастрофу.** Залізнича влада обчисляє втрати, які спричинили останні залізничі катастрофи. Недавна катастрофа під Мисловицями наразила державний скарб на втрати в сумі 20.000 зол. в залізничих матеріялах незалежно від відшкодувань, які прийдеться заплатити раненим і родинам убитих. Задумують створити спеціяльну комісію, що займеться справою безпечности на залізницях і перевірить причини залізничих катастроф.

слідів повно. Де потічок визирає чистою водою зпід леду, там гуцул лягає на сніг і пє воду, і поїть там коні. До такого водопою приходить вечором всяка звірина з глибини ліса. Гуцул відразу по слідах читає, кілько і якої звірини є в лісі.

Крута дорога поміж ліс і верхи зближує нас до Жабя. Вже видно Криве Поле, а це вже початок Жабя. В Жабю звертає на себе увагу один верх з одним обривистим над дорогою боком з зелено-синіми скелями (стіною) і сірчаною водою в джерелі над потоком під скалою біля дороги. Ця стіна пригадує голі, сині стіни в Карпатії. За верхом бачимо розлоге Жабє.

Гарне є це місце в Жабю, де Чорний Потік впадає до Черемоша. Околицю зіпсула двоповерхова камениця (виглядає як паровий млин) і площа ЛОПП для літаків, яку купили примусово (160 моргів) від гуцулів.

Черемош має багацько води (в літі йдуть по нім сплави дерева), бо він збирає всі води з північно-східного боку Чорногори, як Прут збирає всі води з західного боку Чорногори. Черемош бере свої води зпід верха Піп Іван за Буркутом. Звідси видно верх піп Іван з недокінченою ще обсерваторією.

Гори і верхи з понищеними лісами виглядають як стара кожушина з білими місцями, що їх вигризли молі. Засніжені голі узбіччя всюди порисовані лещатами у всіх можливих напрямках, як грище рано по дощі зі слідами ковзів.

Гуцули бідують узимі ще більше як звичайно. Нема ягід, грибів, нема праці. Бідаки сидять в обсипаних снігом хатах, або лежать під ліжниками. Лише деякі мають працю в лісі при вирубі, чи звозять зрубані ліщі до тартаку. Ті, що мають добрі коні і добрі залубні, можуть заробити, возячи панів на прогульки. Навіть деколи відчувається брак залубень. Вже деякі жидки пхаються до цього інтересу, коли є добра санна і „скірінґ". Деякі гуцули розносять і продають (в останніх часах за безцін) свої прегарні вироби і сушені гриби, або гірський мід. Загально біда, бо гуцул мусить купувати всі продукти на прожиток, а звідкиж грошей взяти?

— **Хто виграв міліон.** Дня 27. ц. м., в останньому дні тягнення Клясової Льотерії, головня виграна в квоті міліона золотих впала на ч. 57592. Цей льос продала колектура в Закопаному. Шасливими співвласниками цього льосу є: лікувальня санаторії Червоного Хреста, возьний в одній установі в Закопаному, господар з Долини Костелиської й господиня зі Сливовиська.

— **Як марнується молодь через комунізм.** Люблинщині була свого часу голосна справа учня VIII кл. томашівської гімназії, Володимира Станика, що вбив молодого чоловіка на політичному підкладі. Станик, що вчився добре і визначався великою інтелігенцією, перенявся комуністичними ідеями і за нелегальну діяльність був засуджений на півтора року вязниці. Після відсидження кари його знову прийняли до школи, але хоч він поводився тепер без закиду, не вирікся комунізму. Разом з товаришами прийшов до висновку, що його зрадив Стефан Менкош, б. член комуністичної ячейки, якого підозрівали, що є поліційним конфідентом. На Менкоша запав партійний присуд смерти, а виконавцем присуду мав бути Станик. Він замавив засудженого за місто і тут разом з якимсь Крулем застрілив Менкоша. Люблинський окружний суд на виїздній сесії в Томашові засудив зате Станика на досмертну вязницю і Круля на 10 літ. Недавно справа знайшлася на вокенді люблинського апеляційного суду, який затвердив присуд першої інстанції.

— **Здоровля Папи поправилось.** Від кількох днів у стані здоровля Папи настала рішуча зміна на краще. З найближчого окруження Папи повідомляють, що він не відчуває майже ніяких болів, спить добре і передполуднем приймає вже на послуханні.

— **Саша-Тобіс,** найбільше австрійське фільмове підприємство у Відні, перейшло в руки німецького капіталу. Директором фільмового ателіє став інж. Ґерінґ, брат німецького прем'єра.

— **Самохід урятував від вовків.** На селянина із Великих Скалок на Виленщині напало на дорозі стадо вовків. Наляканий селянин виліз на дерево й пересидів там кілька годин. На щастя надїхав автобус Вильно-Ліда і вовки, сполошені гуком мотору, втекли. Майже замерзлого селянина зняли з дерева й дали йому поміч.

— **Втопилось 8 дітей.** В Кініц над Одрою два робітники везли на санках восьмеро своїх дітей крізь замерзлу ріку. Пятеро дівчат сиділо на одних санках, а три хлопці на других. Нараз лід заломився і санки разом з дітьми пішли під воду. Батькам не вдалось врятувати ніодної дитини.

— **Хто вже страйкує.** У шпиталях в Будапешті розпочали страйк т. зв. достевці крови, домагаючись підвишки нагороди за кров, яку доставляють до трансфузії. Шпиталі глядають за іншими доставцями крови.

— **Трагічний випадок у театрі.** Підчас проби в „Метрополітен Опері" в Ню Йорку співак Льоренс Тібет граючи свою ролю ударив кинджалом баритона Йосифа Стерціні так необережно, що ранив його. Здавалось, що рана була тільки поверховна і тому її злегковажено. Одначе незабаром показалося, що рана була небезпечна і співак до 5 годин помер.

—o—

З кіна.

КІНО „ЕВРОПА": „ЛЕГКОДУХ".

Американські фільмові музичні комедії мають одну постійну хибу: недостачу правдивого, щирого гумору. Цю недостачу заступають менше або більше вдатно добрі співаки, балети і пребагата блискуча постанова. Нова американська комедія, що саме йде тепер у „Европі" має згадані прикмети і недостачі. Акція у цій фільмі сходить на другорядний плян, зате попписується у ній знаменита пара танцюристів Фред Астейр і Дженджер Роджерс танками, які стоять на межах мистецтва й акробатики. Фільма доволі довга, має прегарні знимки і мельодійну музику. Як цілість повинна подобатись. р. сл.

—o—

Дописи.

ЧОРТКІВ.

Загальні Збори Товариства Опіки над Українськими Емігрантами. Дня 24. січня ц. р. відбулися в Чорткові в салі „Української Бесіди" Загальні Збори Кружка Т-ва Опіки над Українськими Емігрантами. Зборам проводив д-р В. Електорович. Реферат виголосив ред. І. Квасниця зі Львова. Референт обсував обширно значення еміграційної проблеми для кожного народу, схарактеризував еміграційні рухи серед українців у минулому й сучасному та зобразив діяльність Т-ва Опіки над Українськими Емігрантами. У дискусії забрали голос: д-р В. Електорович, д-р Хичій, п. Гнатюк, д-р Рослик та інші. Склад Управи Кружка принято в такому складі: голова д-р В. Електорович, заст. голови дир. В. Шмата, секретар п. В. Гнатюк, касієр п. А. Слободян, члени — п. І. Кароль і п. Ю. Пігутова. Як заступники вибрані: п. С. Сось і м-р В. Грицина. Контрольна Комісія: д-р М. Рослик, д-р І. Хичій і А. Поморянський як члени та п. Смеречинський як заступник. На закінчення порушено й обмірковано деякі організаційні справи.

БЕРЕЖАНЩИНА.

З освітнього життя в Нараєві Місті. 24. січня ц. р. відбулися загальні збори читальні „Просвіти" в Нараєві Місті. Зборами проводили о. М. Вергун та делегат Філії „Просвіта" в Бережанах п. Михайло Логуш, студ. прав. Члени явилися численно. Переважала молодь; частинно заступлене й жіноцтво. 19 з присутніх є теж членами Матірнього Товариства. На збори прийшло і декілька одиниць лівіших поглядів — нечленів, та бачучи рішучу поставу загалу, ворожу всякій комуні, вийшли із салі. По отворенні зборів виголосив промову делегат Філії. Слідував звіт, який представляється так: членів 128, з яких 109 заплатило вкладку. Кількасот чисел книжок, з яких члени живо користають. Рухливий аматорський кружок уладив 11 вистав та 3 концерти (в честь Шевченка, Митрополита та вечір коляд). Готівки в касі 261 зол. По звіті довшу промову про значіння просвіти та організації виголосив емер. учитель Василь Цалинюк, якого опісля вибрано одноголосно головою читальні. Відспіванням нац. гимну збори покінчено.

Арештування. Ще 18. І. ц. р. перевела поліція ревізію в домі 20-літнього Волод. Фортуни в Нараєві М., та хоча нічого не знайшла, його арештовано й уміщено в слідчім арешті у Бережанах. Там він сидить і досі.

СКАЛАТЩИНА.

Дитячий попис у Старім Скалаті. Дня 19. січня кружок „Рідної Школи" в Старім Скалаті уладив дитячий попис національних танків. Танки укладу проф. Авраменка вивчив п. Микола Трушак. Усі танки випали дуже гарно, передовсім „Гонта" у виконанні самого п. Миколи Трушака. Слід зазначити, що згаданий дитячий гурток танцюристів виступав успішно з танками на фестинах у Старім Скалаті, Полупанівці і Новосілці Скалатській.

ЖАБЄ.

Світла й тіни Жабя. Розлоге і довге на сім км. Жабє виглядає Жабєм і в зимі. За останні часи Жабє змінилося остільки, що має вже добрий гостинець до Ворохти і що прибув над Черемошем першорядний український спіданковий льокаль із солідною крамницею. Але недалеко в тім місці, де до Чорного Черемошу вливається Чорний Потік, у Жабю за цвинтарем побудували з каменя двоповерховий великий державний будинок (без смаку, виглядає як паровий млин і нічим не достроюється до околиці!), в якім має приміститися музей, а зараз побіч є площа ЛОПП-у для осідання літаків на викуплених примусово 100 моргах. До згаданої камениці мають ще добудовувати крила. Звідси видно і верх Піп Іван, на якому будують обсерваторію (зпід цієї гори бере свій початок Черемош). — Перед Різдвом замкнули в Жабю Т-во „Луг", при чому провідника „Лугу" виселили з прикордонної смуги. Відтом у Жабю є ще той сам ославлений Шекерик. М.

Спорт.

ГАКІВКА.

ЛЬВІВ. **К. К. Т. (Криниця) — Лехія 3:0 (2:0, 0:0, 1:0).** Судлювали пп. Кухар і Саварин. Глядачів приблизно 800 осіб. По цій програній Лехія майже стратила всі дані на участь у фінальних змаганнях за мистецтво Польщі.

На українських безробітних зложили:

Листа ч. 5.

Єпископ Григорій Хомишин 100, о. Хоростіль Василь, Пили 2, Леонарда Вашук, Синевідсько Вижнє 2, Марійка і Василь Яцульчаки, Синевідсько Виж. 1, Олійник Едвард, Львів 1.50. **Читальні „Просвіти":** Бібрка 2, Лісько 3, Угнів (члени) 3.80, Львів-Жовківське 4.22, Мокротин 2, Луванича 3, Заловіть 5, Герасимів 3, Гологори 1, Яворів, Мале передмістя 3, Жулин 5, Славне 5.50, Хітар 8, Сихів Горішний 2.20, Кропивники 1, Сололоне 1, Корчин Рустикальний 10, Городище Васил. 0.90, Скородинці 7.72, Завішня 2.50, Головецько-Шашнець 5.47, Заніч 3. о. Антін Геврич, Хлібичин Лісний 2, Районова Молочарня, Деліїв 5, Українське Лікарське Товариство (збірка) 27.50, о. Горчинський, Львів 3, Карпатія, Львів 50, д-р Д. Лукіянович, Львів 5, Громадяни Львова на кутю 249.20, Громадяни Любіня Малого 9.20, Українська Каса, Львів-Личаків 10, о. Гр. Воскрес, Корчин 3, С. Фуглевич, Королик Вол. 5, Районова Молочарня, Грабе 20, Емерит, Львів 5, Т-во „Воля", Львів 10, Анатоль Курдидик, Львів 2, д-р Ст.

Дроздовський 4, Ольга Вознякова, Яворів 5, „Ергон", Львів 1, Лада Гординська, Львів 10, Т-во „Відродження", Львів 5, Микола Батюк, Львів 1, о. прелат Л. Куницький, Львів 20, Леонтій Дяків, Львів 1, Олена Крохмальницька, Львів 2, Завада Іван 0.50, „Дністер", Львів 50, о. Вол. Сенетун, Сиилів 2, Даток Яструбичі 35, о. Ст. Клепарчук, Черниця 2, Церковний склеп, Артасів 1, Марія Панейківна, Львів 6, о. В. Кончило, Лукове 5, о. П. Романишин, Милятин Новий (замісць паперових побажань до знайомих шле для українських безробітних) 1.80, д-р В. Маковський, Печеніжин 5, Соня Юрчукова, Тудорковичі 4, І. Шацковська, Чучмани, Ганнинські Буськ 10, Віруся Кутинська, Луків 2, Уряд парохіяльний, Береги Горішні 7, Гр. кат. уряд парох., Плісняни 5, П. С. К. Золочів 10, Урядовці ПСК Золочів 7, Годісь Михайло, Сілець Белзький 3.30, Галантерійний склеп, Сілець Белзький 1 і кличуть всіх споживачих купців Сокальщини, Земельний Банк 10, Урядовці Зем. Банку 15.50, Суспільний Промисл 10, Робітники й управа КІР-у з нагоди спільного Свят-Вечору 17.99, Громадяни Крукенич 20, Взаїмна Поміч Українського Вчительства 50, Ірина Левчанівська, Лішні 5, Ів. Скоробогатий, Цмуловці 2, Гр. кат. уряд парох. Лешня Вел. 2, Кружок Р. Ш., Станиславчик 5, Карпин Михайло, Задвіря 2 кг. куті і мак, Марія Карадок, Львів суконка, камізелька жін. сорочка ж., блюзочка шовк., шалик, рукавички, мешти ж., Стефан Курдидик Львів 10 кг. фасолі, Українська середньошкільна молодь у Львові 2 штани, светер, спідничка, берет, панчохи, шалик, маринарка, д/т. снігівці і ж. плащ, Г. Б. Львів 2 кг. куті, 1.50 кг. меду і рукавиці, Кооп. „Рій" 2 кг. меду, „Пасіка" Львів 2 кг. меду, Анна Думанчук, Львів 1 струпля, Параскевія 3 шт. печива, Громадяни Черепина 51.61 зол. і кличуть громадян Милятич, Вовкова, Кугаєва, Жиравки, Селиськ і Товщева, Районова Молочарня, Ремелів 5 зол., Читальня „Просвіти", Бабинці 3, о. Ст. Менцінський, Новосільці 2.50 Громадяни Турники 5.35, о. Гр. Зінко, Острияни 2 Украінбанк Сокаль 10 і кличе всі інші Украінбанки, Союз Українок, Завишня 2.50.

Просимо всі ті установи й підприємства що дістали листи на датки на українських безробітних, надіслати гроші або звернути листи.

—o—

Нові книжки й журнали.

НАЗУСТРІЧ. Література — Мистецтво — Наука — Громадське життя. Ч. 2(74). IV-ий рік. Двотижневик. Львів, 15. січня 1937. Ст. 6. Зміст: О. Бодларович: Хлопці-ж бо то хлопці як соколи. — Д. Лукіянович: Товариство українських наукових викладів ім. Петра Могили. — Юрій Косач: Смерть Насті Скоропадської. — А. Будзиновський: Чоловік від холери. — Дівчатко з Луцька. — Українська хроніка. — Б. Кобринський: Людська оселя зперед 2.500 літ. — С. Яблонська: Юкіко. — Фотомонтажист мистецької реклями. — М. Семчишин: У службі Терпсихори. — Нові видання. — Краса й сила: В. Пацьків: Серед снігу й сонячного світла. — В числі є 10 світлин.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ЗАМБІР:
29. І. Чорногора в огні (Довбуш).
30. І. Шаріка.
31. І. Вій.
1. II. Муж двох жінок.
2. II. Інваліди.
З Самбора іде театр до Дрогобича.

Великий Театр:

Пятниця, 29. І. год. 8.15 веч. Концерт Івана Штравса.

Субота, 30. І. год. 7.30 веч. „Подружжа".

Кіна.

АПОЛЬО: „Розвід із перешкодами" з Анною Ондра.
АТЛЯНТИК: „Варвара Радзівілівна".
ВАНДА: „Втеча". „Для тебе співаю".
ҐРАЖИНА: „Тато женитьcя".
ЕВРОПА: „Легкодух".
КАСІНО: „Так кінчиться кохання" з Паллею Веселі.
КОЛІСЕЙ: „Небезпечний флірт", „Навіть працювати" з Флїпом і Флапом.
КОПЕРНИК: „Марія Стюарт" з Фр. Марчом і додаток.
МАРУСЕНЬКА: „Бандера" (Еспанська чужоземна легія).
МЕТРО: „Люди в тунелі" і „Малі герої".
МІРАЖ: „Виправа на планету Монго".
МУЗА: „Король жінок".
ПАКС: „Папа Пій говорить до тебе".
ПАЛЯС: „Тайна королівського свічника".
ПАН: „Жайворонок" із Мартою Еґерт.
РАЙ: „Іх троє".
СВІТ: „Іх троє".
СТИЛЕВЕ: „Голое серця", ревія „Ціла пара".
ТОН: „Ловець пригод" і муз. додаток.
УТІХА: „Псекольне провалля", ревія „Дівочки-масочки".
ХИМЕРА: „Під двома прапорами".

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(пл. Марійська 5.)

„Озеро Ґарда".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 29. січня 1937.

Білгород (437) 18.30 Нар. пісні, **Будапешт** (550) 12.05 Віольончеля, 17.30 Циг. музика, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Опера. **Бреслява** (316) 20.00, 21.00, 22.00 „Вільний стрілець" оп. Вебера. **Відень** (507) 15.15 Музика для молоді, віоля д' аморе, форт., 19.30 Концерт військ. орх., 20.45, 21.00 Симф. концерт, **Кошиці** (259) 18.00 Для Закарпаття, нар. пісні, **Мілляно** (369) 16.00 Квартет, 20.40 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт, **Мінхен** (405) 14.15 Розр. музика, 16.50 Пісні Шуберта до слів Т. Штормa, 19.00 „У горах" кантата на сол. голоси, хор і орх. К. Шміда, 20.00, 21.00 „Фаляда" муз. казка П. Вінтера, 22.40 Концерт, **Париж** (1648) 14.15, 18.45 Спів. реситаль, 17.00 Камер. музика, 21.45, 22.00 Вечір пісеньярів, **Прага** (470) 15.00 Концерт орх., 19.15 Концерт д-дур Бетовена, скр., орх. 20.10 Форт. реситаль Панча Владігерова, **Рим** (421) 17.15 Орх. концерт, 20.40, 21.00, 22.00, 23.00 „Сіньоріна" оп. А. Каварі, **Стокгольм** (426) 20.00, 21.00 Трансм. з Кор. Опери: „Отельо" оп. Верді.

Субота, 30. січня 1937.

Білгород (437) 22.00 Нар. пісні, **Братислава** (299) 19.15 Словацькі нар. пісні, 20.50, 21.00 „Гарна Ґалятея" оп. Супе, **Будапешт** (550) 12.05 Спів, 13.30 Орх. концерт, 17.30 Сальон. квінтет, 18.45 Сольо на цимбалах, 19.40, 20.00 Концерт оп. орх., **Відень** (507) 15.30 Пісні на муж. хор, 19.15 Форт. реситаль, 20.00, 21.00 Колись і тепер, попурі, солісти, нар. орх., 22.25 Танк. музика. **Кошиці** (259) 13.30 Для Закарпаття, 17.40 Мадярські пісні, 19.50 Концерт військ. орх., **Мілляно** (369) 17.15 Танк. музика, 19.00 Розр. музика, 20.40, 21.00, 22.00, 23.00 „Борис Годунов" оп. Мусоргського, **Мінхен** (405) 12.00 Концерт військ. орх., 13.15 Квінтет, 19.40 Органові твори, **Париж** (1648) 14.15 Співочий реситаль, 17.30 Авд. для дітей, 18.30 Танк. музика, 21.50 Сонати на скр. і форт., 21.45, 22.00 Симф. концерт, катедр. хор зі Штрасбурга й солісти, **Прага** (470) 16.45 Театр для дітей, 19.15 Сальон. квартет, 22.35 Танк. музика, **Рим** (421) 19.00 Розр. музика, 20.40, 21.00 „Св. Іванна" драма Б. Шова, 22.00 Вечір пісень, **Штрасбург** (349) 21.30, 22.00, 23.00 Вечір комічних опер: „Лямур е сон Карков" ком. оп. Лекока; Льотарингські пісні; „Вдова Грапен" оп. Фльотова.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 29. січня 1937.

6.30 Ранішня авдиція, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Для старших дітей: „Лодзь — місто фабрик", 11.57 Сигнал часу, 12.03 Сучасна музика з гр. пл., 12.40 Полудневий денник, 12.50 „Про яр. маринати", гутірка, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Реклямовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, **15.35 Колядки та щедрівки у вик. гімн. молоді, під дир. Р. Прокоповича**, 15.55 Туристичний інформатор, 16.00 Ф. Шуберт: Віденські вечори, гр. пл., 16.15 Гутірка з хорими, 16.30, 17.15 Концерт орх., 17.00 Що я бачив у півн. Ісляндії, 17.50 Говорена енциклопедія, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10, 18.16 Спортовий порадник, 18.20 Долина в тіні Овідія, 18.30 Легар: Попурі з оп. „Ева", гр. пл., 18.40 Йос. Супінський — нар. ідеольог, 18.50 Про ґрунтові реєстри, 19.00 Коник-стрибунець і мурашки, байка, 19.20 Авд.: З піснею по краю, 19.45 Оперовий фрагмент, 20.00 Обговорення фільг. концерту, 20.15 Симф. концерт варш. фільгармонії, орх., форт.; у перерві ок. год. 21.00 Вечірній денник, Актуальна гутірка, 22.30 Скеч: За стіною з паперу, 22.45 Просимо до танку, гр. пл.; у перерві в год. 22.55 Останні вістки.

Субота, 30. січня 1937.

6.30 Ранішня авдиція, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Авд.: Співаймо пісоньки, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Серенади, гр. пл., 12.40 Полудневий денник, 12.50 Хліборобська скринька, 14.30 Театр Уяви для дітей: „Уродини годинника", 15.00 Господарські вістки, 15.15 Реклямовий концерт, 15.30 Наша програма, 15.35 Хвилина маршів, гр. пл., 15.50 Огляд видань, 16.00 Пісні й дуети, гр. пл., 16.15 „Леонкавальо-Масканї" у вик. орх., 17.00 Дуети в інструментальній та вокальній формі, 17.50 Огляд видань, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10, 18.15 Спортові вістки, 18.20 Легка музика з гр. пл., 18.35 Про лавреата істор. нагороди м. Львова Фр. Папе, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Улюблені постаті в польській літературі, 19.30 Літературні новини, 19.45—1.00 Танкові вечерниці, орх., нар. капеля, рефрени; у перерві в год. 20.45 Вечірній денник, 20.55 Останні вістки.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельги бельг. 89.13, 88.70, Доляри американські 5.29, 5.26 і пів, доляри канад. 5.28.50—5.26.00, Фльорени гол. 290.00—288.30, Франки фр. 24.68—24.55, Франки швайцарські 121.15—120.35, Фунти англ. 25.95—25.79, Ґульдени данц. 100.20—99.80, Корони ч. 16.30—15.80, Кор. дан. 115.79—114.95, Кор. норв. 130.38—129.40, Корони шв. 133.78—132.80, Ліри італ. 24.00 — 23.50, Марки фінл. 11.46 —11.00, Марки нім. 123 — 119. Шил. австр. 96.00—95.00. Марки нім. срібні 126 —122.

Акції.

Банк Польський 98.50 Лільпоп 12.75 Островець 26.00, серія б, Стараховичі 31.50.

Тенденція слабша.

Папери.

3 поз. інвест. 1. ем. 64.25, серія 84.00 3 поз. інвест. 2 ем. 65.25, серія 85.00 5 поз кон. 53.50, 4 прем. дол. 45.50 46.65, 7 поз. стабіл. 447.00, 448.00 ост. др. купон 142.76, 4 консол. 51.00, 51.13, 49.38 два ост. др бні.

Тенденція слабша.

Збіжжя.

Львів 28. І.

За 100 кг. льоко вагон Львів:

Ячмінь одн.	23.25—23.55
Ячмінь на мливо	22.50—22.75
Ячмінь паст.	21.50—21.75
Овес шт. І.	19.00—19.25
Овес шт. І. А	18.50—18.75
Овес шт. II.	18.50—18.70
Овес шт. II. А	17.75—18.00

Інші курси незмінені.

Звідомлення збіжевого ринку Центросоюзу з дня 28. ц. м.

Ціни за 100 кг. лютом, льоко вагон-стація заладовання:

	льоко ст. заладов:
Пшен. збірна 750 гр/л 5%	25.00—25.50
Жито збір. 693 гр/л. 3%	19.75—20.25
Ячмінь пшен. 621 гр/л. 4%	22.50—22.75
Овес легко зап. 444	17.00—17.50
Овес не запол. 460	18.00—18.50
Гречка 10%	25.50—26.00
Кукурудза жовта	18.00—18.25
Кукурудза червона	19.00—19.25
Коноп. сімя	36.00—36.75
Соняшникове сімя	37.00—37.25
Насіння лену 95%	44.00—45.00
Фасоля корона руч. в з м.	59.00—60.00
Фасоля „Різен" руч. виб. з м.	45.00—46.00
Фасоля шмальц. руч. виб. з м.	42.00—43.00
Фасоля спец. ручно в. з м.	44.00—47.00
Фасоля краса рафована	27.00—28.00
Фасоля цукр. ручно виб.	32.00—33.00
Конюшина червона з м.	100—105
Конюшина вільна від канянки	105—110
Конюшина вільна від канянки 95 проц. чистоти	115—120

Пшениця, жито, гречка дальше подорожли. Тенденція звижкова.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 28. січня н. р. кооперативам платить за льоко Львів:

1 кг. масла десерового бльок. без опакування	2.55 зол.
1 кг. масла десеров. бочкове включно з бочк. опакуван.	2.60 „
1 кг. масло експорт. дає зачет	2.60 „
молоко від 11. I. н. р.	0.16—0.17 „
яйця	4.00 „

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко звиткова.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 28. I. н. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахорізні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички I. кл., добре умясені, повногруді	1.10 зол.
Індики I. кл., добре умясені, повногруді	0.95 „
Курки молоді I. кл. біло й жовтоніжки від 1.70 кг. вгору	0.95 „
Качки товщені I. кл. шийно від 1.80 кг. вгору	1.10 „

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

Подяка.

Прибиті важким горем по втраті Найдорожчого Мужа, Батька і Діду ня, бл. п. **Прокопа Рибчука**, емер. проф. гімназії, що помер 20. січня 1937 р. у Станиславові, складаємо щиру подяку всім тим, що поспішили з потіхою та поміччю, висловили своє співчуття, взяли участь у похороні.

Дякуємо Високодостойним о. сен. Лободичеві, о. проф. Горняткевичеві, о. проф. Слевюкові, о. Винничукові за відведення Покійника на місце вічного спочинку. Зокрема дякуємо Високодостойному о. сен. Лободичеві за щирі й теплі слова, якими попрощав Покійника.

Марія Рибчукова, жінка; Дарія Рибчук-Бандрівська, донька; Омелян і Борис Бандрівські, зять і внук